

TRANSPORT

ARBETAREN

Nr 8 2025

Mörk höst

Flera varsel
om uppsäg-
ningar

Från kängpunk till skyddsombud

Terminalarbetaren Einar Magnusson vill vara kreativ i både musiken och arbetsmiljöarbetet

Mina Sidor på **transport.se**

Logga in för att ladda ner ditt kollektivavtal,
kontrollera vilka utbildningar du har gått och
säkerställ att dina uppgifter stämmer, såsom
arbetsgivare och inkomst.

Scanna och kom
direkt till Mina Sidor

TILLSAMMANS HAR VI KRAFTEN ATT FÖRBÄTTRA

TRANSPORT ARBETAREN

Svenska Transportarbetare-
förbundets medlemstidning

POSTADRESS

Box 714, 101 33 Stockholm

BESÖKSADRESS

Olof Palmes gata 31, 5 tr.

HEMSIDA

www.transportarbetaren.se

PÅ OMSLAGET

Einar Magnusson

Foto: John Antonsson

ANNONSER

AdSales Group AB,
Urban Sandström
Tel: 070-615 85 15
E-post: urban@adsales.se

TRYCK

Stibo Complete,
Katrineholm 2025.
TS-kontrollerad upplaga: 53 400
Nästa nummer utkommer
den 20–21 november.

PRENUMERATION

250 kronor per år (10 utgåvor).
Adressändring:
Medlemmar kontaktar sin
lokalavdelning.
Icke medlemmar kan mejla
info@transportarbetaren.se.

REDAKTION

E-post: fornamn.efternamn@
transportarbetaren.se
Telefon: 010-480 30 00

**KRISTINA
SJÖBERG**
Chefredaktör/
ansvarig utgivare
010-480 33 01

**CHRISTINA
AHLUND**
Redigerare/
stf utgivare
010-480 33 05

**JOHN
ANTONSSON**
Reporter/
redigerare
010-480 33 06

**LILLY
HALLBERG**
Reporter
010-480 33 03

**JUSTINA
ÖSTER**
Reporter
010-480 33 04

Korrektur: Michelle Bergman

SVERIGES TIDSKRIFTER
PUBLICISTER I SAMVERKAN

Ledare **Kristina Sjöberg**

Är du förberedd om krisen kommer?

”Och åter-
igen blir
det tydligt
hur viktiga
alla med-
lemmar i
Transport
är. Hur
transport-
sektorn
utgör blod-
omloppet
i landet.”

I början av oktober deltog jag på en beredskaps-
konferens. Bland talarna fanns bland andra gene-
raldirektören Mikael Frisell för Myndigheten för
samhällsskydd och beredskap (MSB, som kommer
att byta namn till Myndigheten för civilt försvar)
och generaldirektören för Mediemyndigheten, Jan-Olof
Lind. Konferensen anordnades av Sveriges Tidskrifter
och Tidningsutgivarna.

160 deltagare fick tips om att ha två sim-kort (från
olika telefonoperatörer) och att ha både Mastercard och
Visa. Och glöm inte vevradion och stormköket.

I händelse av kris eller till och med krig gäller det att
vara förberedd. Mentalt och fysiskt. Har du mat och
vatten hemma så du klarar dig och familjen i några
dagar? I pausen fick vi möjlighet att smaka konser-
verad mat som ska hålla sig i sisådär 25 år. Vatten
finns att köpa som ska hålla i 100 år. Hur man nu
vet det. Och var ska man ha allt?

SKYFALLEN I VÄSTERNORRLAND pratades det också
om. När järnvägen och vägar spolas bort. Vikten
av att ha alternativa rutter så att varor och per-
sontransporter kommer fram. Och återigen blir
det tydligt hur viktiga alla medlemmar i Transport
är. Hur transportsektorn utgör blodomloppet i
landet. Fungerar inte det så stannar allt.

Ett ordentligt snöfall eller skyfall skapar
trafikinfarkter och kaos. Stormar blåser ner
ledningarna och det blir strömavbrott. Mikael
Frisell lovade att det ska bli bättre samordning
mellan myndigheterna. Vi får väl se.

Mikael Frisell pratade om att vi måste rusta
Sverige och att det kommer att kosta. Jag hoppas
att det också innebär att rusta upp vägnätet, bygga
bostäder som står emot hårda vindar och att det
faktiskt finns sjukhuslager inför nya pandemier.

OCH DU? VAD tycker du om Transportarbetaren?
Ta chansen att berätta det då vi kommer att göra
en läsarundersökning i början av november.
Håll utkik i din e-post. Vi på redaktionen blir
jätteglada om du svarar på den. ●

Kristina Sjöberg är chefredaktör på Transportarbetaren.

Nummer 8

- 3 **LEDARE KRISTINA SJÖBERG**
- 8 **UPPHANDLAD TAXI**
Samma kollektivavtal, i praktiken olika jobb – särskilda utmaningar för servicetrafik.
- 12 **KRÖNIKA ALEXANDRA EINERSTAM**
- 13 **AVTAL 2025**
Tre flygavtal har tecknats och även Samhall har fått nytt avtal.
- 14 **STORT VARSEL I NORRKÖPINGS HAMN**
Elva personer riskerar att förlora jobbet i ny organisation.
- 18 **POSTNORD TPL TAR ÖVER PÅ JÄTTELAGER**
Driften vid Zalandos anläggning i Upplands-Bro har tagits över av Nordens ledande bolag inom tredjepartslogistik.
- 19 **KRÖNIKA DAVID ERICSSON**
- 20 **MÖTET**
Punkaren Einar Magnusson vill använda sin kreativitet även i arbetet som Transports skyddsombud.
- 24 **VÄGSTRÄCKKAN**
E10 Luleå–Kiruna. Sveriges nordligaste Europaväg sträcker sig till Å i Norge.
- 30 **SNABBKOLL**
Går du i väntans tider? Här är några råd till dig som snart ska bli förälder.
- 32 **TEKNIK & TRAFIK**
- 33 **SERIE PÅ VÄG**
- 34 **KULTUR HALLOWEEN**
Höstens mörker sluter sig och vad är mysigare än att krypa ner under filten framför teven?
- 36 **FRÅGA FACKET**
- 38 **MÅNADENS MEDLEM**
Michael Stjärnfeldt har varit med och förhandlat flygavtalen under snart 20 år.
- 40 **MEDLEMSSIDOR**
- 43 **ORDFÖRANDEN HAR ORDET TOMMY WREETH**

Terminalarbetaren Einar Magnusson.

FOTO: JOHN ANTONSSON

Tyska turisterna Philipp och Angelika Klock på den gamla bågbron över Kalix älv.

FOTO: LILLY HALLBERG

SERIETECKNARE: MATS KÄLLBLAD

FOTO: SHUTTERSTOCK

Transports taxiombudsman Anna Erixon.

FOTO: EMIL FLISBACK

SAGT PÅ WEBBEN

Vi skrev att hårdare krav väntar för arbetslösa:

”Börja med att ta bort bidragsjobben! Arbetsgivare vet att de kan få betalt för att ta emot praktikanter, och vi arbetslösa har inget annat val än att tacka och ta emot. Annars mister man både a-kassa, aktivitetsstöd, försörjningsstöd och allt vad det heter.

Vi får jobba lika mycket som ordinarie personal, men skillnaden är att vi arbetslösa varken får någon riktig lön eller några andra förmåner som ingår i kollektivavtalet.

Det ska se fint ut i statistiken, men hur ska man kunna få en riktig anställning med schysta arbetsvillkor när man bara blir erbjuden praktik?

Praktik kan vi arbetslösa godta i samband med en utbildning, men aldrig annars.

Så sätt krav på arbetsgivarna, ni som sitter och bestämmer. Ska de ha personal så måste de anställa folk med riktig lön efter kollektivavtal och schysta arbetsvillkor.

Förbjud detta utnyttjande av oskyldiga arbetslösa människor.”

NS

POPULÄRT PÅ WEBBEN

... under den senaste månaden:

1. Så mycket sänks din a-kassa
2. Över 100 kabinanställda kommer varslas om uppsägning
3. Braathens går i konkurs – Airbus-flygningar ställs in

Debatt

Säkerheten ökar, men arbetsmiljön glöms bort

Säkerhetsläget i Sverige och världen är i dag oroligt. Cyberattacker sker dagligen, skyddsobjekt fotograferas trots förbud och spionage från utländska makter pågår.

Detta skapar fler uppdrag för bevakningsbranschen och fler arbetstillfällen. Företagen ser ökade intäkter – men risken är att arbetsmiljön glöms bort när nya uppdrag snabbt ska bemannas.

ALLA NYA UPPDRAG måste riskbedömas innan de påbörjas. Det är enda sättet att identifiera risker, förebygga ohälsa och olyckor eller i bästa fall helt ta bort riskerna.

Trots detta får Transportarbetareförbundet återkommande signaler från anställda i branschen om att arbetsmiljöarbetet inte hinns med.

ANTALET SKYDDSOBJEKT HAR ökat de senaste åren vilket gör att trycket på att få fram nya skyddsvakter ökat. Ofta kan det innebära att befintliga väktare vidareutbildas för att kunna arbeta på ett skyddsobjekt.

Följden blir att det då behöver anställas nya väktare som ska läras upp på olika uppdrag och objekt. Eftersom trycket att hitta ny personal är så högt brister ofta företagen i att ge nyanställda rätt introduktion eller upplärning på de olika objekten.

Det öppnar upp för risken att anställda skadas i sitt arbete på grund av att de inte har fått rätt förutsättningar för att utföra sitt uppdrag.

Transports senaste skyddsombudsundersökning visar dessutom att över en femtedel av skyddsombuden redan i dag bedömer att det

Delta i debatten

genom att mejla ditt debattinlägg till **redaktionen@transportarbetaren.se**. Skicka med ditt namn, befattning och en bild på dig själv.

ROBERT SAVELA

ULF KARLANDER

Regionala skyddsombud i Transports avdelning 26 Norrbotten.

finns risk för allvarliga olyckor eller till och med dödsolyckor inom deras områden. När nyanställda kastas in i uppdrag utan rätt introduktion ökar den risken ytterligare.

För Transportarbetareförbundet är det en oroande utveckling att företagen förbiser arbetet med att skapa en god arbetsmiljö. Undersökningen visar också att endast drygt hälften av arbetsplatserna bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete fullt ut – trots att det är ett lagkrav.

ATT VÄRNA SÄKERHETEN i samhället är viktigt. Men det får inte ske på bekostnad av säkerheten för dem som varje dag arbetar i branschen.

Bevakningspersonal står i frontlinjen, men för att kunna utföra sitt arbete professionellt måste de också ha rätt förutsättningar. Arbetsmiljön får aldrig bli en bisak.

TRANSPORT KRÄVER ATT företagen i bevakningsbranschen utbildar ansvariga chefer i vad deras arbetsmiljöansvar innebär och hur de ansvarar för de anställdas hälsa och säkerhet på arbetsplatsen.

När vart femte skyddsombud dessutom uppger att de motarbetas i sitt uppdrag, då är det hög tid att arbetsgivarna tar sitt ansvar på allvar. ●

”Att värna säkerheten i samhället är viktigt. Men det får inte ske på bekostnad av säkerheten för dem som varje dag arbetar i branschen.”

NYHET!
SUPER-STRETCH

TOTAL
STRETCH

INGA MELL ANHÄNDER!

– beställ dina arbetskläder direkt från Wexman Workwear

VINTERPAKET
DU FÅR 14 PRODUKTER TOTALT!
Varje modell i valfri storlek
2496:-

CERTIFIERADE VARSELKLÄDER FÖR ÅKERI,
TRANSPORT, GRÄV & ANLÄGGNING.

Välj ett par.
Med eller utan
spikricker

SERVICEBYXA VARSEL TOTAL STRETCH KLASS 1

MULTISCARF

ELASTIC
ERGO

BÄLTE

STRETCH BEANIE

UNDERSTÄLL TRÖJA

UNDERSTÄLL BYXA

COMFORT
STRETCH BEANIE

2-PACK KALSONGER

KLASS 3

VINTERJACKA

WOOL BLEND
WINTER

2-PACK TEKNIKSTRUMPOR

HELA PAKETET PACKAS
I EN PRAKTISK BAG

PATCHED POCKET POLAR FLEECE

Angivna priser exkl. moms gäller tillsvidare, dock längst till och med 2026-01-31. Reservation för slutförsäljning samt eventuella tryckfel.

HÖGSTA TÄNKBARA KVALITÉ!

Samtliga produkter i detta erbjudande är av PREMIUM-kvalité. Innebär absolut högsta tänkbara krav på material, sömnad och funktioner. Knäfickor och armbågsförstärkningar av urstark Cordura, dragkedjor från YKK, mängder av sömnadsförstärkningar samt 2- & 3-nålsömmar på plaggens speciellt utsatta ställen är bara några exempel på detta kvalitetslöfte.

GARANTERAT LÄGST PRIS - HUR ÄR DET MÖJLIGT?

Vår affärsidé är unik i sin enkelhet. Allt från produktutveckling, design och tillverkning till lagerhållning och marknadsföring görs helt i vår egen regi. Försäljningen sker sedan direkt till dig som kund utan några som helst fördyrande mellanhänder.

En bättre affär
helt enkelt!

LOGGAT & KLART!

Vårt huvudkontor och lager ligger i Tidaholm. Här finns också ett tryckeri och en brodyrateljé. Innebär att du kan få dina kläder loggade och klara med antingen direktbrodyr, screentryck eller transfertryck.

WEXMAN AB / TIDAHOLM

ORDER Tel 0502 188 90 | order@wexman.se | www.wexman.se

WEXMAN WORKWEAR
TIDAHOLM SWEDEN
QUALITY & IMAGE SINCE 1994

HIGH-VIS
BY WEXMAN WORKWEAR

High-Vis Pro är vår kollektion med varselkläder. Här ligger tyngdpunkten på modern design, nya smarta funktioner och hög säkerhet. Plaggen är certifierade enligt EU-direktiv EN ISO 20471.

Färdtjänst och vanlig taxi kör åt olika håll.

FOTO: LILLY HALLBERG

Ett avtal, två yrken?

Vanlig taxi och färdtjänst – jobbet skiljer sig mycket åt, förarna går på samma kollektivavtal. För offentligt upphandlad trafik finns särskilda utmaningar. För facket är kontroll grundläggande.

Text LILLY HALLBERG

Den 28 augusti i år tecknade Transportarbetareförbundet och Biltrafikens Arbetsgivareförbund ett nytt, tvåårigt avtal för taxiförare. Anna Erixon är central ombudsman med ansvar för avtalsområdet. Hon ser en styrka i avtalet att fler grupper går på det, trots att det i praktiken betyder förare med så pass olika arbete.

– Taxi generellt är utmanande, och det beror ju på hur det ser ut i hela branschen. På ett vis kan det ändå kännas som att företagen som kör samhällsbetald trafik resonerar och tycker mer som oss, jämfört med den privata sidan.

Transports ombudsman är nöjd med att facket i årets avtalsförhandlingar lyckats få in ett nytt, högre lönesteg för

att premiera erfarenhet och kompetens.

– Att vi fick med ”sexåringen” (ett nytt högre lönesteg vid minst sex års erfarenhet, reds anm) är positivt. Trafikbolagen har heller inga problem med höjda löner eftersom avtalen är indexerade, säger Anna Erixon.

NÄR TAXIFÖRARAVTALET omförhandlas om två år önskar hon fokus på rastfrågan.

– Det är en jättefråga. Det handlar om förare som inte får raster alls, eller – om de får det – måste ta den ute i skogen eller på en parkeringsplats, säger Anna Erixon.

Transport har tagit fram krav för offentliga upphandlingar på taxiområdet. Vid en branschträff i februari, initierad av Häl-singe- och Gävleavdelningarna, presenterade vice förbundsordförande Lars Mikaelsson kraven.

Han ser särskilt kravet på

Taxiföraravtalet

→ Har två lönesystem: Månadslön respektive procentlön på inkört belopp. I det senare finns en garantilön i botten, som sedan 2024 är densamma för förare i hela landet.

→ Förenklat har de som kör samhällsbetald trafik, som färdtjänst, månadslön och de som kör ”vanlig” taxi procentlön. Men i praktiken kör många båda sorternas trafik.

→ Transport driver att alla som kör offentligt upphandlad trafik ska ha månadslön, även om föraren också kör på privata sidan.

→ Övriga krav som facket ställer är bland annat: Fastställda körupdrag, lång avtalslängd och uppföljning av avtalen, kvalitet före pris, minimering av underentreprenörer och stopp för ackordlön.

kontroll av ingångna avtal som centralt för att förbättra förarnas arbetsrättsliga villkor. Och han får medhåll av taxiombudsman Anna Erixon: Det är nödvändigt med fler och bättre uppföljningar av hur trafikföretagen, också de mindre, följer det som avtalats. Och det är den upphandlande myndighetens, exempelvis den regionala trafikmyndigheten, ansvar.

– Ofta är de snabba med att kräva viten för fel på sådant som slarv med namnbrickan,

den typen. Men samtidigt tittar de bort när det brister i de arbetsrättsliga villkoren, säger Erixon.

TRE PUNKTER PÅ Transports kravlista pekas ut som särskilt viktiga:

→ Inga löner på ackord: Förbundet vill få bort ackord-löner generellt men särskilt inom upphandlad trafik.

→ Fler kontroller: Ökat antal kontroller som rör arbetsmiljö och arbetsrättsliga villkor, i samråd med facket.

→ Bilar i egen regi. En majoritet av körningarna utförs av det trafikföretag som vunnit upphandlingen.

– Ett krav på 70 procent bilar i egen regi skulle ju också få effekten att aktörer som Bolt och Uber försvann, säger Anna Erixon.

UNDER INTERVJUN RINGER

Martin Alstergren, ombudsman på Transports avdelning 7 i Nyköping. Nyligen blev facket kontaktat av Sörmlandstrafik- en: Regionen ville ha en kopia av det nya taxiföraravtalet. När Transports ombudsman föreslog dialog och erbjöd sig att gå igenom avtalet, med nya villkor, blev det – nej. Bara avtalet var intressant.

En genomgång verkar angelägen. När det gäller lönenivåerna har kollektivtrafikmyndigheten, Region Sörmland, i bilagan med arbetsrättsliga villkor

”Regionerna bidrar ju faktiskt till att dumpa löner och arbetsrättsliga villkor.”

Transports lokalombudsman
Martin Alstergren.

angett nivåerna från förrförra taxiföraravtalet, med giltighetstid 2021–2023. Det trots att trafikavtalet – som ”utgår” från Transports kollektivavtal – tecknades då ett senare taxiavtal gällde; det som löpte ut

den sista augusti i år.
– Regioner som vår riskerar ju att bidra till att dumpa löner och arbetsrättsliga villkor, säger Martin Alstergren.

ALL REGIONENS service- trafik för fyraårsperioden 2025–2029 har varit ute för upphandling.

Den 1 januari började trafiken på de nya avtalen rulla i gång. För regionens största ort, Eskilstuna, och flera andra avtal är det dock först planerad trafikstart den 1 november.

– Där har det varit en del byten av aktörer, och som vanligt betyder det att förarna tvingas börja om med nya provanställningar. Reaktionerna på den trafik som varit i gång är lite blandade, säger Alstergren.

Vid trafikstart för stora delar av regionens serviceresor har alltså det nya taxiavtalet redan gällt i två månader. Vilket betyder att regionens villkor blir ännu sämre än kollektivavtalade villkor, betonar Transports lokalombudsman.

Under avtalsförhandlingarna diskuterade Transports och arbetsgivarpartens delegation branschens framtid. Anna Erixon skulle önska någon form av reglering, med utökat ansvar för Skatteverket. Och ett system som i Danmark, där en app direkt kopplar till skattemyndigheten så fort en körning startar.

NÄR DET GÄLLER upphandlingar är en återkommande önskan från fackligt håll att komma in i processen tidigare, som en resurs i sammanhanget. Men i dag blir facket i princip bara kontaktat när det blivit

Här är transportarna som förhandlade om nytt taxiföraravtal i årets avtalsrörelse.

problem. Ingen av de ombudsmän Transportarbetaren talat med i sammanhanget har blivit kontaktade i förväg.

– Vi är jättepositiva till att använda facket som bollplank, och har också gjort det tidigare. Då var det Byggnads, säger Niklas Sävén (S), kommunalråd i Sundsvall

– Jag tänker att det är särskilt viktigt att fackets expertkunskap kommer in tidigt när det gäller riskbranscher. Taxi är en sådan.

Sundsvalls kommun var tidigt ute med att ställa krav på arbetsrättsliga villkor vid offentliga upphandlingar, redan 2016, innan lagstiftningen var på plats. Men stadens social-

demokratiska kommunalråd förnekar inte att det i närtid varit problem: Kommunen klarar inte av efterlevnaden av de avtal som upphandlats.

SKARP KRITIK HAR på senare tid bland annat riktats mot hur det fungerar med färdtjänst och skolskjutsar. Bland annat handlar det om utlokaliserad, ”svärbegriplig”, taxiväxel. Det har skett flera missförstånd vid kontakter med personer som svarar i Senegal, Moldavien eller Lettland.

– Vi ser att upphandlingen inte blivit som vi tänkt oss, säger Sävén.

Kommunens utredning visar att den upphandlade aktören

– trafikföretaget Taxi Drakstad- en – har brutit mot delar av avtalet. Dessutom bedömde tjänstepersonerna inte beställningscentralen som en riskbransch. Det gjorde att för svaga krav ställdes, kopplat till arbetsvillkoren i den delen av avtalet som rör växeln.

– Jag delar fackens kritik om bristande kontroll, och det gäller inte bara Sundsvall. De som gör upphandlingarna behöver bli bättre på uppföljning av hur avtalen följs, inte minst när det gäller de sociala villkoren, säger Niklas Sävén.

Han tar samtidigt upp att upphandlingsfrågorna är svåra, processerna tidskrävande. Mycket sker på delegation, utfört av tjänstemän, även om ansvaret i grunden är politikernas:

– Upphandlingar är ett område där vi verkligen behöver kliva fram. Vi har tydliga politiska beslut om villkor

i upphandling i nivå med kollektivavtal, men vi behöver lägga mer tid på att se till att det inte

missas när tjänstepersonerna gör de enskilda upphandlingarna. ●

Niklas Sävén.
FOTO: SUNDSVALLS KOMMUN

Skolskjutsar är en viktig del av den upphandlade trafiken.

Vägen till säkrare upphandlingar

Servicetrafik. Myndigheter riskerar att bidra till lönedumpning och dåliga arbetsvillkor genom att inte ställa arbetsrättsliga krav vid upphandling, visar Riksrevisionens granskning.

Text och foto Lilly Hallberg

Varje år upphandlar stat, kommuner och regioner varor och tjänster för över 900 miljarder kronor.

Både Riksrevisionen – som granskar vart skattepengarna går – och Konkurrensverket har i höst kommit med rekommendationer som rör offentliga upphandlingar. Först konstaterar Riksrevisionen dock att myndigheter alltför sällan kräver skäliga arbetsvillkor hos dem som lämnar anbud. Granskningen rör högriskbranscher, som transport. Men bara i en tredjedel av de granskade avtalen fanns villkor om lön, semester och arbetstid ens med.

Riksrevisionen föreslår att delar av arbetet med arbetsrättsliga krav vid upphandlingar centraliseras. Och rekommenderar regeringen att utreda hur uppföljningen (”kontrollen”) också görs centralt. Samt att Upphandlingsmyndigheten uppdaterar stödet för uppföljning när det gäller arbetsrättsliga villkor.

KONKURRENSVERKET FÖRESLÅR OCKSÅ en rad åtgärder för att upphandlande organisationer lättare ska kunna utesluta onormalt låga bud och på så vis också motverka oseriösa aktörer, bland annat:

→ Hjälpregel i lagen om offentlig upphandling, med innebörden att anbud under 30 procent av genomsnittspriset alltid ska granskas.

→ Tydligare regelverk när det gäller vem som har ansvar när ett anbuds trovärdighet ska granskas.

→ Stärkt avtalsuppföljning, genom regeringsbeslut som gör detta möjligt för den upphandlande myndigheten.

Konkurrensverkets förslag ingår i en rapport som överlämnades till regeringen i september. ●

Slarv med körtider straffat

Åkeri. När Transportstyrelsen granskade Pajalaföretagets kör- och vilotider upptäcktes hela 50 tillfällen då det felat. Åkeriet krävs nu på en sanktionsavgift på 117500 kronor.

Det handlar bland annat om för kort dygnsvila, överskriden körtid, manuella uppgifter som inte matats in och förarkort som använts fel eller inte alls.

Åkeriet har uppgett att ett par av avvikelserna orsakats av trafikolyckor, där lastbilarna blivit stående, men Transportstyrelsen slår fast att föraren i sådana fall ska göra en utskrift från färdskrivaren på lämplig plats snarast. ●

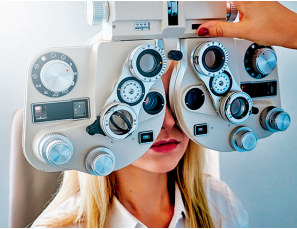

FOTO: SHUTTERSTOCK

Förslag: körprov ny chans vid synfel

Trafiksäkerhet. Transportstyrelsen har gjort en översyn av möjligheten att införa praktiska körprov för möjliga undantag vid synfältsbortfall. Rapporten har skickats ut på remiss, bland annat till Transport.

Forskning visar att det finns vissa personer som kan kompensera för den aktuella synnedsättningen. Men i dag saknas möjlighet att testa förmågan. Med förslaget skulle de som inte har omfattande synfältsbortfall kunna göra en körbedömning i trafik hos Trafikverket. Om personen klarar bedömningen ger det möjlighet att övningsköra som vanligt.

Enligt förslaget ska de nya reglerna börja gälla den 1 mars 2027. ●

70 000

viltolyckor, drygt, inträffade under 2024.
Källa: Riksförbundet M Sverige

Krönika Alexandra Einerstam

Måste varje glåpord bli ett rättsfall?

Jag har blivit kallad mycket under de många år jag har jobbat som väktare, ordningsvakt och skyddsvakt. "Fitta", "hora", "stasivakt"... ja, listan kan göras lång men det har också gjort att jag har ... härdat? Blivit avtrubbad? Tål mer än gemene man?

"Är samhället så polariserat att varje glåpord blir ett fall för rätten?"

DEN NYA LAGEN om förolämpning mot tjänsteman trädde i kraft den 2 juli 2025 och innebär att det nu är ett brott att förolämpa personer i offentlig tjänst (till exempel poliser, ordningsvakter, lärare och socialsekreterare) i samband med deras myndighetsutövning. När jag nu ser vilken drös anmälningar som kommit in och vidare vilka ord som fått bågaren att rinna över, undrar jag verkligen om lagen används på rätt sätt eller om det är jag som är för skadad och att lagen verkligen behövs.

BARA UNDER JULI och augusti 2025 har det inkommit drygt 300 anmälningar, där majoriteten av anmälningarna gjorts av poliser och ordningsvakter. Listan av anmälda ord är en absurd läsning. Här kommer ett urval: "hora", "idiot", "fitta", "snutjäväl", "låtsaspolis", "tönt", "sug kuk", "skäggig glasögonfitta", "kärring", "dvärg"

Alexandra Einerstam är väktare och skribent.

och "hobbit". Är det kränkning av självkänsla eller bara vardaglig frustration när kollegor anmäler ord som "tönt" eller "hobbit"? Det kanske inte är så kul att bli kallad "glasögonfitta", det kan till och med sära och göra riktigt ont, men efter år i uniform har jag lärt mig att skilja mellan verkliga hot och tomma glåpord från frustrerade människor. Och samtidigt ser jag yngre kollegor som blir djupt kränkta av ord jag rycker på axlarna åt. Kanske behöver de detta skydd?

LAGEN SKA JU skydda oss som upprätthåller lag och ordning men 300 anmälningar på två månader signalerar kanske något mer? Är samhället så polariserat att varje glåpord blir ett fall för rätten?

ATT LAGEN SKA värna vår värdighet förstår jag. Det jag fruktar är att den används som plåster på sårén. Vi behöver respekt men lagen kommer att urvattnas om varje "idiot" leder till böter. Låt oss därför använda lagen på ett klokt sätt och inte som ett plåster på ett sår som läker sig av sig självt. ●

Lönerna klara för flygets markpersonal, bland dem finns lastarna på Arlanda.

Tre flygavtal tecknade

Avtal 2025. Transport och Svenska Flygbranschen har kommit överens om nya avtal för flygets markpersonal. Nytt för i år är avsättning till deltidspension.

Text och foto John Antonsson

I slutet av september kom Transport och Svenska Flygbranschen överens om tre nya avtal för civilflygets markpersonal, flygmekanikerna och flygfrakten.

Den stora nyheten är att avsättning till deltidspension påbörjas. Avsättningen börjar från och med den 1 oktober 2026 och är 0,1 procent på civilflyget och flygfrakten. För flygmekanikerna är avsättningen 0,2 procent.

Deltidspension innebär en möjlighet för arbetare att gå ner i arbetstid vid 62 års ålder.

Den lägsta möjliga arbetstiden är då 50 procent. Ersättningen från delpensionen kommer att vara baserad på hur mycket man tjänat in. Avsättningen är individuell, det innebär att den som inte tar ut sin delpension får en högre tjänstepension när han eller hon slutar arbeta.

I FLYGMEKANIKERNAS AVTAL fortsätter parterna att premiera erfarenhet och kompetens. Därför kommer den största ökningen till gruppen med tio år eller mer i yrket. De får 1350 kronor i löneökning den 1 oktober 2025 och 926 kronor i löneökning 2026. Övriga lokala och centrala tillägg höjs med 3,4 procent år ett och 2,8 procent år två.

DET NYA AVTALET för civilflyget innebär att lönerna för markpersonalen höjs med mellan

930 och 995 kronor den 1 oktober 2025 och mellan 615 och 658 kronor den första oktober 2026.

Utöver det går 25 procent av 2026 års löneutrymme in i ett pottsystem som ska fördelas lokalt på arbetsplatserna, efter förhandlingar mellan de lokala fackklubbarna och arbetsgivarna.

Övriga centrala och lokala tillägg höjs med 3,4 procent år ett och 2,9 procent år två.

För flygfrakten höjs utgående löner med 3,4 procent år ett och 2,9 procent år två. 0,1 procent av löneutrymmet går till delpension.

– Vi har fått igenom genomgående stabila löneökningar och deltidspensionen införs på alla avtalen, säger Tommy Wreeth, förbundsordförande för Transport. ●

4 tycker till

Firar du halloween och i så fall hur?

Jo Smeets, purser (kabinchef), Österåker:

– Nej, det gör jag inte. Däremot brukar jag köpa en stor pumpa och karva ut ansikte. Den står ute på altanen, med ljus i.

Cindy Wannberg, miljöarbetare, Floda:

– Ja, jag brukar gå ut med min lillebror på halloween och köra bus eller godis. Vi går bara dit där de har pumpor utanför, andra kan bli arga. Det är spännande och roligt, man kan klä ut sig. I år ska jag vara en stor pumpa och min mamma ska vara utklädd till banan.

Lennart Selgren, purser (kabinchef), Hammarby sjöstad:

– Vi brukar köpa godis att bjuda på om någon knackar på för "bus eller godis". Och så har vi en ljuspumpa, som går på batteri, i fönstret.

Nathalie Hedenström, bensinstationsbiträde, Norberg:

– Vi firar väl inte direkt, ser det mer som en helg – kanske äter vi lite god mat och umgås. Men det senaste året har vi gått "bus eller godis" tillsammans med dottern, vilket hon tycker är jättekul! Tycker själv att halloween är rätt mysigt och det brukar bli lite spökerier i byn som vi kan kolla in också.

Mer el i upphandling av färdtjänst

Service trafik. Nu är det klart vilka trafikföretag som kommer att köra för Västtrafik i Region Västra Götaland från och med juni nästa år. Det nya, femåriga avtalet innebär en satsning på elfordon. Fyra av tio bilar inom service- trafiken kommer att gå på el, vilket innebär en ökning med 85 procent jämfört med dagens avtal.

Det är åtta trafikföretag som vunnit upphandlingen av sjukresor, skolskjutsar och färdtjänst i regionen: Majvallen, Cabonline, Telepass, Billinge taxi, Taxi Alingsås, Taxi Trollhättan, Uddevalla taxi samt Fyrbodals taxitransporter. ●

500 kilo knark i falska kartonger hittades i lastbil.

Beslag i falska Clas Ohlson-kartonger

Åtal. En uppenbart nervös lastbilschaufför stoppades natten till den 11 april av tullen i Helsingborg. Nu är han åtalad i tingsrätten, misstänkt för synnerligen grovt narkotikabrott. Kontroll visade att lasten, som på pappret skulle från Nederländerna till en Clas Ohlson-butik i Stockholmstrakten, innehöll narkotika till ett värde av närmare 150 miljoner kronor på gatan. Gömt i kartonger för bland annat kaffekokare gjorde tullen ett rekordstort fynd av heroin – 50 kilo. Totalt hittades mer än 500 kilo knark, drygt hälften amfetamin, gömt i den falskmärkta lasten. Lastbilschauffören nekar till brott. Han hävdar att han inte kände till vad som fanns lastat då han fått korrupdraget digitalt. ●

Fartyg på väg in till Norrköpings hamn. Bolaget har varslat om att de planerar att säga upp elva hamnarbetare.

Norrköpings hamn varslar – elva kan förlora jobbet

Hamn. Norrköpings hamn har varslat om uppsägningar som kan beröra elva medarbetare. En nödvändig konsekvens av skogsindustrins nedgång, enligt bolaget.

Text Lilly Hallberg

– Det är naturligtvis väldigt tråkigt, ett dråpslag – det rör tio procent av kåren i hamnen, säger Patrik Östbjerg, ombudsman på Transport hamn-avdelning Norrland/Mellansverige. Tisdagen den 7 oktober la det kommunala hamnbolaget varslat som kan betyda att elva anställda tvingas sluta. Samtliga berörda är arbetare, som går på Transports kollektivavtal. I mitten av oktober startade förhandlingar mellan Transportarbetareförbundet

och Norrköpings hamn AB. – Vår avsikt är naturligtvis att få ned varslat, helst till noll. Vi ska titta på olika lösningar, säger Patrik Östbjerg. Norrköpings hamnars avsikt i mbl-förhandlingarna är ”att diskutera bemanningsbehov och framtida organisation” enligt ett pressmeddelande från hamnbolaget. Bo-

lagets bedömning är att den negativa utvecklingen för regionens skogsindustri, med minskade volymer, gör förändringarna

nödvändiga. Det motiverat av prognoser som visar att det inte handlar om en tillfällig vikande marknad.

Var varslat något ni som befarat? – Nej, det var inte väntat. Att prognoserna är dystra vet vi ju, och att det går väldigt trögt

för skogsprodukter. Men att ett varsel i Norrköping var på gång var inte något vi kände till, säger Patrik Östbjerg.

Transports hamnombudsman har inte heller fått några signaler om att nedbemanning också skulle kunna vara på gång i andra hamnar.

FÖR BARA EN månad sedan invigdes en ny kaj i Norrköpings hamn. Men flera av hamnens storkunder har på senare tid aviserat om sparpaket. Att stora skogsbolag dragit ner på sin verksamhet har lett till minskade intäkter för hamnen. Att volymutvecklingen är negativ gör det nödvändigt att krympa organisationen, uttrycker hamnbolagets vd Henrik Åkerström i pressmeddelande.

NORRKÖPINGS HAMN AB räknar med att ha en ny organisation på plats i början av nästa år. ●

FOTO: NORRKÖPINGS HAMN

200 sägs upp när Braathens-bolag sätts i konkurs

Flyg. Flygbolaget Braathens planerade att successivt fasa ut sina Airbusplan och dra ner på kabinpersonalen. Försöken att få in mer kapital misslyckades dock och nu går Braathens international airways och Braathens crew i konkurs. 120 kabinanställda förlorar jobbet.

Text Justina Öster

Totalt berörs 200 anställda på de bägge bolagen. Samtliga Airbusflygningar har ställts in och en konkursförvaltare har formellt tagit över ansvaret för verksamheten, förklarar Braathens presskontakt Alice Hedin.

– Men ledningen kommer självklart att stötta konkursförvaltaren i arbetet och där ingår naturligtvis information till berörda medarbetare.

Transports flygombudsman Johan Einarsson har varit i kontakt med konkursförvaltaren.

– Konkursförvaltaren har beslutat sig för att säga upp alla. Det är den information jag fått, säger han.

Johan Einars-son har fått en rad samtal från kabinanställda (flygvär- dar och flygvärdin- nor) som nu blir av med jobbet.

– Det är klart de är oroliga och undrar vad som händer nu. Det finns en del frågeteck- en till exempel om det är rätt

uppsägningstider. Vi kommer att kalla alla berörda till ett medlemsmöte så får vi se exakt vilka frågor som dyker upp, säger Johan Einarsson.

DE BÄGGE BOLAGEN Braathens international airways och Braathens crew har erbjudit så kallad ACMI-leasing (en paketlösning med uthyrning av Airbusplan av modellerna 319 och 320, besättning och försäk- ring) till researrangörer, främst Ving och Apollo.

ENLIGT UPPGIFTER FRÅN Apollo omfattas de anställda av den statliga lönegarantin, som betalas ut av Skatteverket. Men det är konkursförvaltaren som beslutar om beloppen som kan

vara max fyra pris- basbelopp, för 2025 innebär det 235 200 kronor. Det kan exempelvis täcka intjänad lön före konkursen, plus lön och semester- ersättning under uppsägningstiden. Lönegarantin betalas ut under högst åtta månader, hur länge baseras på hur hög lön en anställd har.

Braathens regional airlines, Braathens regional airways, Braathens people och Braathens support påverkas inte av konkursen. Där fortsätter flyg- ningarna med ACMI-leasing åt andra flygbolag med besättning i ATR72600-flygplan enligt planerna. ●

”Det finns en del frågeteck- en till exem- pel om det är rätt uppsäg- ningstider. Vi kommer att kalla alla berörda till ett medlems- möte och så får vi se exakt vilka frågor som dyker upp.”

DET ÄR DAGS ATT GÖRA ETT AKTIVT VAL

Om du väljer Folksam LO Pension som för- valtare av din tjänstepension ger du dig själv chansen till god avkastning, låga avgifter och placering av din pension i fonder med ansvarsfull förvaltning. Men det viktigaste är att du gjort ett aktivt val. Det känns skönt. Scanna koden för mer inspo!

VÄLJ EN SCHYSST PENSION!

FOLKSAM•LO PENSION

FOTO: JOHN ANTONSSON

Färre flyger inrikes framöver

Flyg. Det totala antalet avresande från de svenska flygplatserna i år väntas bli nära 17,4 miljoner passagerare, enligt Transportstyrelsens prognos. På sikt fortsätter inrikestrafiken att minska enligt prognosen för åren 2025–2031. Utrikestrafiken förespås däremot öka. Jämfört med 2019 har antalet inrikesflygningar närmast halverats. Januari–augusti i år uppgår inrikestrafiken bara till 58 procent av trafiken samma period sex år tidigare. För utrikestrafiken är siffran 85 procent. ●

Soporna sorteras med AI-teknik

Miljöarbete. Felsorterat matavfall orsakar stora problem vid biogasanläggningen i Gräfsåsen. Nu tar Östersunds kommun hjälp av AI-teknik i två sopbilar för att komma till rätta med problemen. Kameror och avancerad teknik ska klara att identifiera innehåll i sopkärlen. Det ska ge kunskap om hur ofta folk sorterat fel, vilket slags felsortering som är vanligast och vilka åtgärder riktade till hushållen som ger bäst effekt. Tidigare har det i hög grad byggts på antaganden och gissningar. Projektet "Sop-smart AI" kommer att testas och utvärderas under ett par års tid. I ett senare skede kan det bli aktuellt att även införa systemet på restavfall. ●

Mindre krångel för personer med adhd att ta körkort

Trafik. Nu ska det bli enklare för personer med adhd och autism att ta körkort. Den 15 januari 2026 försvinner det kritiserade kravet på att skicka in läkarintyg för att få körkortstillstånd och börja övningsköra.

Text Justina Öster

Riksförbundet Attention organiserar personer med adhd och autism. Förbundet har länge arbetat för att slopa kravet på läkarintyg och hävdat att personernas diagnoser inte påverkar deras förmåga att köra bil. – Vi välkomnar beslutet. Många av våra medlemmar har upplevt det som en onödig och kostsam process som dessutom har belastat vården utan att öka trafiksäkerheten, säger förbundets ordförande Eric Donell.

Han tillägger: – Beslutet innebär en viktig förenkling och gör det mer likvärdigt för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, samtidigt som fokus kan läggas på det som faktiskt har betydelse för säkerheten i trafiken.

TRANSPORTARBETAREN skrev tidigare om regeringens uppdrag till Transportstyrelsen att se över sina föreskrifter och allmänna råd när det gäller medicinska krav för personer med adhd, autism och liknande diagnoser. Bakgrunden är, enligt regeringen, att nästan alla som skickar in läkarintyg för att få tillstånd att börja köra får positiva besked. Därför går kravet inte längre att motivera. – Att ta bort den särskilda prövningen innebär en enorm lättnad för den enskilda och avlastar både sjukvård och Transportstyrelsen från onödig

administration, säger infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD) i ett pressmeddelande.

ANTALET BARN OCH unga som diagnostiseras med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) ökar, enligt Socialstyrelsen. Myndigheten uppskattar att ungefär 10,5 procent av landets pojkar och 6 procent av flickorna hade en adhd-diagnos 2022. Bedömningen är också att barnen kommer att bli fler under kommande år. Ökningen av diagnoser har lett till att trycket på läkarundersökningar och intyg stigit inom en redan arbetstyngd vård. Mer eller mindre seriösa vårdföretag som tjänat på att bistå personer med undersökningar och intyg har vuxit fram när den ordinarie vården inte måttat med. Och personer med NPF har tvingats öppna plånboken. ●

FOTO: SHUTTERSTOCK/SCANDPIX

Krav på vinterdäck på lastbilar i vinter

Åkeri. I vinter ska alla lastbilar ha vinterdäck från och med den 10 november enligt nya regler. Däremot slopas förslag om krav på snökedjor efter kritik från branschen.

Text och foto John Antonsson

Från den 10 november till och med den 10 april är det krav på vinterdäck på den tunga godstrafiken. Till skillnad mot tidigare när det bara var krav på vinterdäck vid vinterväglag. – Vi tycker att det är bra att det blir tydligare regler som säger att på vintern ska man ha vinterdäck. Inte minst att de fordon som kommer från utlandet vet att på vintern gäller vinterdäck i Sverige, säger Peter Svensson, expert på teknik och infrastruktur hos Sveriges Åkeriföretag. Reglerna kommer efter ett regeringsbeslut den 2 oktober

”Vi tycker att det är bra att det blir tydligare regler som säger att på vintern ska man ha vinterdäck.”

2025. I ett tidigare förslag fanns också krav på snökedjor, men det slopades efter kritik från bland annat Sveriges Åkeriföretag och Transport. – Förslaget om snökedjorna var inte bra. Förslaget var att de ska vara med för att användas om man kört fast. Det kan leda till livsfarliga situationer, säger Peter Svensson. Frågan om vinterdäck vid vinterväglag har uppmärksammats efter de senaste årens totalstopp vid hastiga väderomsvängningar. – Det har varit många stopp ute i trafiken och därför tycker vi att det är bra med tydliga regler, säger Peter Svensson. I den promemoria som skickades ut i våras fanns också förslag om krav på vinterdäck på personbilar. Regeringen valde att inte ändra på de befintliga reglerna. ●

FOTO: JOHN ANTONSSON

Kravet på läkarintyg för körkortstillstånd slopas för personer med adhd och autism.

Kunskap är makt

Gå vår fackliga utbildning Avtalspunkten. Ha koll på ditt avtal – stå upp för dina rättigheter!

Avtalspunkten syftar till att ge dig kunskap om ditt kollektivavtal så att du kan bevaka dina rättigheter kring lön, arbetstid, anställningsform och ledigheter.

Efter kursen kommer du bland annat att kunna:

- bedöma om din lön är korrekt
- tillvarata dina rättigheter vid ledighet
- bevaka att arbetsgivaren följer reglerna för arbetstid

ANMÄL DIG HÄR!

tele radio
wireless solutions

Din leverantör av radiostyrning VOLVO EXSTER

Med VOLVO EXSTER radiostyrning kan du enkelt manövrera lastbilens funktioner direkt från hytten, utan att behöva kliva ur. Det sparar tid, minskar belastningen och ger dig full kontroll över arbetet. Kontakta oss idag för mer information.

031-724 98 00 | www.tele-radio.com/sv

Hallå där!
Tobias Persson och Monica Liljedahl

...huvudskyddsombud respektive skyddsombud för Transport på Zalandos anläggning i Brunna.

Text och foto Lilly Hallberg

Hur många arbetsgivare har ni egentligen haft under er tid här?

–Postnord TPL är min fjärde på sex år. Jag började som bemanningsanställd, sedan blev det Ingram och Ceva. (Monica)

–Fyra för mig också, kom också in som bemanningsanställd först. (Tobias)

Hur har övergången till Postnord TPL varit?

–I produktionen gick det utan att knappt märkas, men det har ju varit en del omkring, mer som festligheter. Från folk utifrån har jag hört att det är kul att Postnord tagit över. (Monica)

–Det har varit bra planerat, aldrig någon stress med sådant som att fixa bild till nya passerkort. Nya arbetskläder fick vi prova i god tid. (Tobias)

Hur är arbetsmiljön i dag, tidigare har det ju varit (om-skrivna) problem?

–Det känns som en ny arbetsplats om man ser till skillnaden mellan hur det är nu och hur det var för tre år sedan. Stämningen är bra i dag. (Tobias)

–När vi fick besök av nya ledningen i början av året, inför bytet, var det första de lyfte arbetsmiljön och att de skulle jobba med förbättringar om något inte var bra. Det var verkligen positivt! Och det känns också bra att vi har fått höjt friskvårdsbidrag. (Monica) ●

Zalandolager får ny regi igen

Terminal. Den 1 oktober tog Postnord TPL officiellt över driften på Zalandos stora anläggning i Brunna, norr om Stockholm. Det är tredje arbetsgivaren på sex år för de anställda.

Text och foto Lilly Hallberg

Zalando + Postnord = sant. Utanför klädjättens lager vajar sedan ett par veckor blåvita flaggor med loggan för landets ledande företag inom tredjepartslogistik (TPL). Det är den 15 oktober och partnerskapet ska presenteras vid ett pressevent.

STÄMNINGEN ÄR POSITIV, och det känns inte tillkämpat uppstyrt från arbetsgivarhåll. Flera anställda på golvet säger spontant att det känns bra med bytet från Ceva logistics till Postnord TPL. Mer lokalt förankrat, bra med påtagligt fokus på förbättringar i arbetsmiljön. Och att övergången gått smidigt.

– Flera jag talat med tycker att det känns spännande med ett nordiskt företag. Totalt har vi 22 anläggningar i Norden,

Zalandos returer sköts sedan några år i Ljungby. Det här uppdraget är en viktig milstolpe för oss, säger Andrew Kristensen, vd för Postnord TPL.

Och själv uppskattar Norden-vd:n den svenska modellen, som bygger på överenskommelser mellan arbetsmarknadens parter.

TIDIGARE HAR DET varit en hel del problem vid Zalandos logistikcenter. I slutet av 2010-talet slog personalen larm om hot, smygfilmning och minutövervakning. Transports Stockholmsavdelning drev då kravet på kollektivavtal och förändrade arbetsförhållanden. Och lyckades få ett skadestånd, som bland annat använts till facklig utbildning. Senare har det, inte minst i medier, hörts mycket negativt om anläggningen bland annat efter aktioner av terminalarbetare anslutna till SAC Syndikalisterna.

Transport äger kollektivavtalet på arbetsplatsen och organiserar både anställda av Postnord TPL och beman-

ningspersonal. Totalt arbetar omkring 500 personer på anläggningen i Brunna i Upplands-Bro kommun, vid de stora produktionstopparna under året kan det bli runt 900 personer. Sedan ett par år är det fyrskift och arbetet är i gång dygnet runt sex dagar i veckan.

Eventet inleddes med kort tal av kommunalrådet Fredrik Kjos (M), som hälsade Postnord TPL välkommet och talade om betydelsen av Zalandoanläggningen som arbetsplats i kommunen.

– Jag hoppas på ett långvarigt äktenskap.

Sedan följde rundvisning till olika stationer, som mottagning, plock, lagerhållning och packning. På totalt 48 000 kvadratmeter, nästan sju fullstora fotbollsplaner och en av de större anläggningarna där Postnord TPL svarar för driften.

Från arbetsgivarhåll uttrycks medvetenhet om tidigare arbetsmiljöproblem vid anläggningen. De senaste åren har ledningen i Brunna prioriterat säkerhet och arbetsmiljö. Det arbetet fortsätter nu. ●

Krönika **David Ericsson**

Berättelsen om Willi Betz

Det har skrivits mycket om tyska Willi Betz, lönedumpningens fader, och hans åkeri i tidiga 2000-talet.

Från början var det ett litet tankbilsåkeri som körde vin (!) från Italien till Tyskland. Men när Berlinmuren föll 1989 öppnades portarna för privat ägande i de forna sovjetstaterna. Åkaren köpte då upp det bulgariska åkeriet Somat och till slut hade man 6 000 trailerekipage.

MED PÅ KÖPET följde rena maffiame-toder från Sovjettiden och mest kördes bilarna till Västeuropa av förare från östblocket.

Hur kunde nu det gå till? Östländerna var ju inte med i EU då.

Till stor del var Willi Betz ett svartåkeri. Förarna, två i varje bil, var i väst på turistvisum och byttes ut var tredje månad på samma sätt som prostituerade kvinnor.

Bilarna registrerades i mindre länder som de aldrig behövde köra igenom, som Luxemburg och Holland. På så sätt blev förarnas arbetstillstånd aldrig kontrollerade. En fransk polis bryr sig ju inte om vem som kör en holländsk bil.

Dessutom använde man falska fraktsedlar så att det alltid såg ut som om bilarna var på väg ut ur EU även om de bara körde mellan Madrid och Paris.

Allt tog dock en ände med förskräckelse för Willi och

”Till stor del var Willi Betz ett svartåkeri. Förarna, två i varje bil, var i väst på turistvisum och byttes ut var tredje månad.”

sonen Thomas då tyska polisens ”kommando Schwartzarbeit” ställde ut soppkök och gjorde gryningsräder mot Betz alla tyska kontor och terminaler.

Resultatet blev att sonen Thomas Betz fick fem års fängelse för cabotage och skattebrott.

FÖRETAGET FÖR NUMER en tynande tillvaro. I dag finns det nya aktörer och i den nyutkomna boken *Andra vägen* skriver författaren Pelle Sunvisson om chaufförer från forna öst som lever under slavliknande förhållanden.

De får böta till företagen för alltifrån för hög bränsleförbrukning på bergsvägar, till skador på gods och böter för felaktiga körupplägg, beordrade av företagen.

Varför ställer då chaufförerna nu som då upp på detta?

Varför blir det aldrig bättre? Av en orsak; de försöker undvika en av de största förnedringar en människa kan uppleva, fattigdomen i sina hemländer. ●

David Ericsson är författare och lastbilschaufför.

AV hittar inga fel vid dödlig explosion

Arbetsmiljö. En man omkom i samband med en explosion när han besiktigade en cistern på Preem i Bollnäs i april. Den cistern som skulle besiktigas var inte helt tömd på gas, antändes och exploderade. Arbetsmiljöverket har nu avslutat sin utredning och har inte hittat några allvarliga fel från arbetsgivarens sida.

– Men i vår utredning så ser vi att allt har varit i sin ordning kring hur företaget ska jobba med den här typen av uppdrag. Alla papper och ordningsföljder har varit i sin ordning så vi kan inte säga att det finns några brister från arbetsgivarens håll som är så graverande att det kan handla om arbetsmiljöbrott, säger arbetsmiljöinspektör Jens Skantz till Falu-Kuriren. ●

FOTO: HELENA FRANKSDOTTER

Läsarsvar om snyggaste rondellen

Kultur. ”Tycker att rondellen i Leksand vid Leksandsbron är den finaste.” Så skriver Helena Franksdotter som svar på Transportarbetarens uppmaning på kultursidorna i nummer 7, 2025. Där ombads tidningens läsare att mejla en kort motivering och gärna en bild på en favoritrondell eller cirkulationsplats som ni upplever som riktigt ful. Mejla gärna du också till: justina.oster@transportarbetaren.se. ●

40%

av transportföretagen uppger att deras verksamhet på något sätt påverkats av infrastrukturproblem under det senaste halvåret. Bussbranschen har det värst. Problemen handlar bland annat om statliga vägar i dåligt eller mycket dåligt skick.

Källa: Transportföretagen

Riff, risker och rättvisa

Från kängpunk och döds-
metall till skyddsombud på
KGA logistik's dryckestermi-
nal i Örebro – Einar Magnus-
son har gått från manglande
i replokaler till att kämpa för
en bättre arbetsmiljö.

Text och foto JOHN ANTONSSON

Einar Magnusson började spela gitarr i den kommu-
nala musikskolan i Örebro. Då tog det inte lång tid
innan hans pappa köpte honom en elgitarr.

1990-talets Örebro var Sveriges centrum för punk
och hårdare musik. Där växte Einar upp, mitt bland
replokaler och scener fulla av band att se upp till.

– Jag var med i kanten i början men fastnade di-
rekt. Jag tror att jag var tolv år när jag började lyssna
på punk på allvar.

I tonåren startade Einar och hans kompisar band,
mest på kul.

– Sedan blev det kängpunk och lite råare grejer.
Jag gled över mot metal, men har alltid haft fötterna
kvar i punken.

EINAR GISSAR ATT han varit med och startat någon-
stans mellan tio och femton band.

– Det är lätt hänt, man repar lite med kompisar
och sedan blir det ett nytt band.

I dag spelar han inte lika mycket som förr. När

Einar Magnusson är Trans-
ports skyddsombud på KGA
logistik AB.

Einar jobbar på avdelning-
en som tar hand om tomfat.

EINAR MAGNUSSON

Ålder: 42 år.

Jobbar med: Terminal-
arbetare på KGA
logistik AB i Örebro.
Jobbar på avdelningen
med tomfat.

Fackligt uppdrag:
Transports skydds-
ombud på arbets-
platsen sedan februari
2023.

Musik: Sjunger/skriker
i nytt band – arbets-
namn Tromb. Tidigare
gitarrist/sångare i flera
band.

Motorcykel: Yamaha
Tracer. "Rolig att köra
på kurviga småvägar."

metalbandet In Hell lade ner blev det först ett tio-
årigt uppehåll.

– Nu är jag med i ett nytt projekt med gamla vän-
ner. Vi testar något nytt – mer åt doom-hållet. Det är
kul att skapa igen.

Einar beskriver sig själv som något av en grubbla-
re. Och då hjälper musiken honom att stänga av en
del av tankarna som dyker upp.

– Musiken blir ett sätt att få utlopp för det inre

Han har spelat i punk- och metalband. Nu är Einar och några kompisar i uppstarten av ett nytt band.

mörkret och få bearbeta känslor och tankar. Det är också ett sätt att stänga av den inre dialogen och bara underhållas av någonting annat.

DET VAR EGENTLIGEN inte meningen att Einar skulle hamna på terminal eller lager. Han utbildade sig till kock på gymnasiet och hann med några olika kök. Till slut hamnade han i en personalmatsal, och därifrån fick han kontakter som tog honom till det första lagerjobbet.

– Jag trivdes faktiskt. Det var skönt att byta miljö och få röra sig mer.

Snart hamnade han på ett jobb med elåtervinning. Men 2009 kom finanskrisen, och han blev av med jobbet och kastades ut i en stendöd arbetsmarknad.

– Ja, det var jättesvårt att få jobb då. Jag var arbetslös i nästan ett år. Vissa månader sökte jag upp mot hundra jobb över hela Sverige – utan att få ett enda svar.

Samma år, 2011, fick Einar en praktikplats på Kulturens hus i Örebro, och det var då han fick upp ögonen för filmredigering och filmproduktion. Det passade bra ihop med det intresse han haft för filmer och tv-serier sedan barnsben.

Han gjorde en vild chansning och sökte sig till en filmutbildning i Santa Barbara, USA. Där blev han kvar länge och försökte få jobb i Kaliforniens filmindustri.

Men det var svårt att hitta något – och omöjligt att försörja sig, eftersom arbetstillståndet bara gällde för specifika arbetsuppgifter kopplade till hans utbildning.

– Jag fick lära mig mycket. Jag lärde mig att klara mig själv i en ny miljö och fick vänner från hela världen. Även om jag inte jobbar i filmbranschen professionellt så använder jag kunskaperna hela tiden. Jag filmar konserter, hjälper kompisar att filma och redigera videor.

”Som skyddsombud, eftersom vi har så bra samverkan här, handlar det om problemlösning – att hitta förbättringar och tänka utvecklande. Vi vill ju det bästa för arbetsplatsen.”

I SLUTET AV vistelsen, efter ungefär fyra år, bodde han hemma hos en kompis. Utan jobb och med sinande kassa bestämde han sig för att flytta hem – och började än en gång jobba på lager.

Där fick han testa att jobba på några arbetsplatser han inte riktigt trivdes på. En av dem hade ett pick by voice-system – en robotröst som hela tiden talade i hans öra och berättade vad han skulle göra.

– Vi fick inte ha med telefon på lagret. Så när man skulle fråga vad klockan var frågade man i mikrofonen. Jag hade den där rösten med mig hela tiden. Jag kunde halvsova på bussen på väg hem och fråga rakt ut vad klockan var. Folk måste ha trott att jag var galen.

2022 hade han haft ytterligare en rad lagerjobb och sökte sig till KGA distribution, den arbetsplats han har än i dag. Där hanteras olika drycker – mest alkohol – som skickas till och från restauranger och Systembolag.

– Mitt fackliga engagemang började när jag kom hit. På tidigare arbetsplatser har jag jobbat under ganska tuffa villkor. Chefer som inte lyssnat, dålig kommunikation och en arbetsmiljö som inte varit särskilt bra.

NÄR HAN KOM till KGA märkte han snabbt en skillnad mot tidigare arbetsplatser.

– Här lyssnade man på folk. Man fick vara med och påverka, och det fanns en öppenhet som jag inte var van vid. Det gjorde att jag ville engagera mig – försöka bidra till att hålla kvar det som är bra och att göra det lite bättre.

Einar blev skyddsombud i början av 2023. En av de första frågor han började driva var sorteringen av tompallar.

– När jag började här stod det enorma staplar – trettio, ibland fyrtio pallar högt – mitt i gångarna. Det var rasrisk och såg inte bra ut alls. Så det var det första jag började driva, att vi skulle få bättre rutiner där. Det tog lite tid. Nu är det mycket bättre ordning.

Vad tycker du är det bästa med att vara skyddsombud?

– Att kunna påverka arbetsmiljön konkret. Det känns bra när man ser att saker faktiskt blir bättre – att något man lyft leder till förändring.

Han har som skyddsombud ett rum nära fikarummet, dit kollegor kan komma och dryfta frågor om

arbetsmiljön. Men om någon vill något kommer de i regel inte dit.

– Är det frågor så brukar de oftast hugga tag i mig när jag går på golvet.

INNE I TERMINALEN finns en nedsänkning där lastbilar kan komma in för lastning och lossning. ”Rännan” är nära ytorna där terminalarbetarna jobbar. Einar pekar mot taket och visar de rektangulära luftrenarna i plåt som hänger ner från taket.

– Det var en av de första sakerna vi tog tag i tillsammans med ledningen. Där vi står kommer det in en hel del damm från lastbilarna som kör genom byggnaden. Lastbilarna kör förbi och virvlar upp mycket damm som hamnar hos oss.

Det påverkar er arbetsmiljö?

– Ja, både vi och kollegorna på avdelningen bredvid. Folk sa att de fick ta tops för att få bort dammet från näsan. Och kunderna märkte det också, för dammet lade sig på pallar och fat. Så vi såg över var problemet var som störst och kom fram till att sätta luftrenare precis där de kunde göra störst skillnad.

Och det gjorde ni tillsammans med ledningen?

– Ja, det var ett gemensamt initiativ. Jag lyfte frågan, men vi löste det i samverkan. Ledningen var lyhörd, och det uppskattade jag.

GUTTURALT SKRIK I hård musik och samarbete med arbetsgivare för bättre arbetsmiljö kan låta som helt olika världar.

– De samspelar på det sättet att man får känna sig kreativ, det är det som är det viktiga, tror jag. Man får hålla i gång kreativiteten och utvecklas.

– Som skyddsombud, eftersom vi har så bra samverkan här, handlar det om problemlösning – att hitta förbättringar och tänka utvecklande. Vi vill ju det bästa för arbetsplatsen. ●

Einar jobbar 6–15. Kollegan Kristoffer har fortfarande en timme kvar i trucken innan han får gå hem.

De gamla gruvlavarna står ännu kvar och utgör landmärken i Kiruna, mitt emot stadens nya centrum.

Från kust till fjäll

Vacker, vild – och farlig. Landets nordligaste Europaväg lockar folk från fjärran med naturupplevelser. Men är också en viktig transportled, ibland skrämmande smal och olycksdrabbad.

Text och foto LILLY HALLBERG

ven en mulen höstdag är utsikten från rastplatsen vid Vippabackens servering, Överkalix kommun, slående. Älvstrandens sandbankar, det öppna landskapet på andra sidan vattnet. Det har regnat i flera dagar, vägen är spårig med mycket vatten som inte hunnit rinna av.

– Ja, det kan vara svårt väder att köra i, säger lastbilschauffören Christer Larsson.

Fast han kanske på ett vänligt vis mest syftar på att det är svårt för andra, mindre vana vid vägarna här. Christer bor själv i trakten, har kört lokalt sedan 1992 och varit med i facket lika länge. Men i somras startade han också egen åkeriverksamhet.

Christer Larsson har parkerat bilen, med grus i lasten, och varit inne i värmen i den stora byggnaden. Den rymmer trevlig och rustik servering, kiosk (god ostmacka!), souvenirförsäljning och en lite solblekt, uppstoppad björn.

Intill parkeringsplatsen ligger en rad mindre stugor, en skylt lockar med ”Bad plus fiske”. Fast åtminstone badsäsongen verkar avlägsen, björkarna är redan gula och det är under tio plusgrader så här i mitten av september. Några tyska turister fotograferar entusiastiskt den ”exotiska” miljön och slänten ned mot älven, en gång galgbacke. Vägkroger har fått sitt namn efter den sista som ska ha avrättats på platsen: Johan Johansson Vippan, dömd för mord år 1821.

REDAN PÅ 1890-TALET fanns en väg mellan Överkalix och Gällivare. Dagens väg följer den gamla vägen

Christer Larsson, som kör grus, har tagit en paus på Vippabacken.

Vårdshuset Polcirkeln ligger i Lansjärv mellan Överkalix och Gällivare.

nästan helt, långa sträckor kantas den av skog på båda sidor. Men inte den täta, mörka skog som är vanlig söderöver. Här märks ändå att det bär norrut, mot fjällen.

För närvarande pågår flera stora projekt för att förbättra och förstärka vägen. För att öka trafiksäkerheten och för att möjliggöra också tyngre transporter av malm från gruvorna. Flera mycket svåra olyckor har skett under senare år och E10:an har kallats dödens väg.

Enligt Trafikverket är det dock svårt att säga att vägen är mer olycksdrabbad än andra vägar med samma egenskaper.

BAKOM EN TANKBIL, som kört tryggt och i rätt hastighet genom stora delar av Kalix kommun: Något verkar hända, fordonet saktar ned, kör över i mötande körfält och kryper. Det visar sig vara en ren på vägen. Ett stort, vitt djur står helt stilla. På båda sidor av vägen är andra renar i flock, alla med den vanliga

gråbruna pälsfärgen. (Nej, gjorde inte ens ett försök att få fram mobilen för att fotografera.)

Vita djur har i många kulturer ett starkt symbolvärde, står för allt från fred till krigssegrar och kunglig makt. I viss samisk tradition symboliserar den vita renen lycka.

I år har ett nytt projekt dragit i gång för en bättre samexistens mellan transporter och den samiska renskötseln. Vägar och järnvägar skär genom betesområden i stora delar av Sveriges nordliga landskap. Men infrastrukturen är i dag främst anpassad efter forskning som rör vilda djur, som älg. Projektets syfte är just att öka kunskapen om renarnas beteenden för bättre trafiklösningar framöver. I arbetet deltar forskare från Sveriges lantbruksuniversitet i samarbete med Trafikverket.

VÅRDSHUSET POLCIRKELN LIGGER i Lansjärv mellan Överkalix och Gällivare. Här fotograferar ett par holländska turister den stora skylten som visar var

latitudlinjen skär landet. Niklas Lundgren har parkerat tankbilen för lunch i hytten.

– Det kan vara svårt att hitta någonstans att stå under sommaren med alla turister som trafikerar sträckan. Höst, vinter och vår är det lättare, säger han.

Den här dagen är Niklas på väg upp till Jokkmokk. Han kör för Kaj Johanssons åkeri och kunden Skoogs bränsle, och utgår från sin hemort Piteå. Där är de sex chaufförer som bemannar tre tankbilar.

– Det går bra, är inte samma tidspress som att köra gods även om det ju ska gå så skyndsamt som möjligt. Men nu fungerar det så att jag kan ringa till exempel till en lantbrukare som beställt diesel och säga att jag kommer då eller då.

Tips på matställe längs vägen? Nja, Niklas har med sig låda men tipsar ändå om Rosforsgrillen i Antnäs, nära E4:an mellan Piteå och Luleå, ”de har fruktansvärt bra mat”.

– Nilles vid Överkalix är också ett ställe jag varmt rekommenderar.

Europaväg 10 Luleå–Kiruna

→ Europaväg 10 går mellan Luleå och Å i Norge och är totalt 85 mil lång, vår vägsträcka knappt 34 mil. Passerar tre kommuner – Kalix, Överkalix och Gällivare – och går bland annat genom orterna Töre, Kangis, Moskojärvi och Lappeasuando.

→ I huvudsak en bred landsväg, förutom en gemensam sträcka med E4 som motortrafikled norr om Luleå.

→ Trafikverkets plan är att bredda och bygga om till mötesfri väg, med olika delprojekt som beräknas pågå minst till 2032. I maj i år startade omfattande vägarbeten Avvakko–Lappeasuando i Gällivare kommun.

→ Fick namnet E10 1992, tidigare hette den riksväg 98 (Kiruna–Töre). Sträckan från Kiruna till Narvik, ”Nordkalottvägen”, invigdes först 1984.

Philipp och Angelika Klock på den gamla bron över Kalix älv, som utgör gränsen mellan Gällivare och Kiruna kommun.

”Det kan vara svårt att hitta någonstans att stå under sommaren med alla turister som trafikerar sträckan. Höst, vinter och vår är det lättare.”

Tankbilschauffören Niklas Lundgren, på väg från Piteå till Jokkmokk.

ÖVER FLODEN, IN i Kiruna kommun från Gällivare. Den lilla byn Lappeasuando delas mellan kommunerna, på båda sidor av Kalixälven. På den gamla bågbron, som inte längre används, står två tyska turister, Philipp och Angelika Klock och fotograferar. De har hyrt en husbil i Stockholm och kört norrut, planerar att åka över till Norge.

– Det har varit en dröm länge, sedan vi var unga, nu har vi möjlighet, säger hon.

I somras upptäckte de friheten husbilen gav. Då var de i Spanien. Hittills har det varit bra också på väg norrut, allt. De talar om det fascinerande nordliga landskapet, vidderna och känslan av fritt land.

– Men att potthålen är så djupa var en chock, säger Philipp.

DET ÄR DE verkligen. Mellan Gällivare och Kiruna är det grus på sträckor som byggs om för 2+1-väg. Halvvägs signalerar en oansenlig skylt att här passerar odlingsgränsen. Sedan stiger vägen, myrarna brer ut sig, träden blir krumma och lägre. Och fjällen syns som fond, bakom landskapet som också fått sin prägel av malmbrytningen. Gruvberg och lavar.

Knappt en månad tidigare har Kiruna kyrka flyttats till sin nya plats, ett storslaget projekt, som kunde ses som avslutning på stadsflytten. Men kort därefter kom beskedet att ytterligare 6 000 Kirunabor fått sina hus utdömda på grund av att marken är underminerad.

EN AV DEM som tvingas lämna sitt och sambons hus sedan 40 år är pensionerade renhållningsarbetaren och fotografen Lars Sjölund, som Transportarbetaren flera gånger tidigare skrivit om. I 40 år körde han sopbil i kommunen och fotograferade då längs7 turerna, något som bland annat resulterat i boken *Frihet och förakt*.

Mycket är också fortfarande ovisst för hans egen del. Lars Sjölund visar runt, jämför med hur det tidigare såg ut. Gamla Scandic hotell, Folkets hus, gymnasiet, bolagsskolan, hyreshus och affärslokaler. En del är redan borta, annat väntar på rivningar.

Nya centrum är omgärdat av grushögar. Ett äldre hus kommer rullande, parkeras invid kyrkan. Den här veckan i september flyttas ett hus om dagen, bara de som bedömts tillräckligt gamla eller ha ett särskilt kulturminnesvärde kommer i fråga. Gruvbolaget LKAB kan i dag inte utesluta att det blir än fler som tvingas flytta. ●

Fotnot: Transportarbetaren skriver i nästa nummer om Kirunas flytt, som Lars Sjölund dokumenterat i bild och text.

Husflytt i Kiruna, i mitten av september rullar ett gammalt hus om dagen. Kyrkan är på plats sedan en månad.

I en förändrad hemstad. Lars Sjölund diskuterar hur rivningen påverkar sinnet med en annan Kirunabo. Där de står låg tidigare gamla Scandic Hotell och Folkets hus, liksom kommunhuset.

Vid polcirkeln i Övertälja kommun.

Ska du vara föräldraledig? Tänk på det här!

Föräldraledighet. Väntar du barn? Grattis! Här kommer några tips på vägen om vad som kan vara bra att tänka på.

Text JUSTINA ÖSTER
Illustration MATTIAS KÄLL

1 Anmäl föräldraledighet

Anmäl till din arbetsgivare att du vill vara föräldraledig minst två månader innan ledigheten börjar eller så snart som möjligt om det inte går. Berätta ungefär hur länge du planerar att vara ledig, vid födseln och senare.

2 Samma arbetsuppgifter

Föräldraledighetslagen ger dig i princip rätt att komma tillbaka till de arbetsuppgifter du hade innan. Sker en omorganisation har du samma skydd som kollegorna, men i vissa fall kan det innebära andra arbetsuppgifter.

Kanske vill du ha nya uppgifter efter ledigheten? Prata med chefen!

3 Tungt jobb

Tungt arbete? Som gravid har du rätt att bli omplacerad och få andra arbetsuppgifter. Fungerar det inte kan du ansöka om graviditetspenning hos Försäkringskassan för de sista två månaderna. De tio sista dagarna före beräknad förlossning byts den ut mot föräldrapenning.

4 Ledigt vid födseln

Nybliven andra förälder? Du har rätt till ledighet i tio dagar i samband med barnets födelse och hemkomst. Dagarna kan tas ut till och med den 60:e dagen efter hemkomstdagen. Bägge föräldrarna kan också ansöka om föräldrapenning för att vara med på föräldrautbildning.

5 Föräldrapenning

Föräldrapenning från Försäkringskassan betalas ut i totalt 480 dagar per barn. 390 av dem utgår från din sjukpenninggrundande inkomst (SGI) och 90 dagar ersätts med 180 kronor per dag. Minst 90 dagar behöver tas ut per förälder, i jämställdhetssyfte.

På forsakringskassan.se finns en Vänta barn-guide och ett beräkningsverktyg. Logga in och se ungefär hur mycket du kan få i föräldrapenning och hur länge dina dagar räcker. Ansök senast 90 dagar efter att du varit hem-

ma med ditt barn och kolla hur du kan skydda din SGI.

6 Dubbeldagar

Max 60 dubbeldagar, då båda föräldrarna är lediga samtidigt, kan tas ut för barn yngre än 15 månader.

Varje dubbeldag räknas som två dagar med föräldrapenning, en per förälder.

7 Överlåta dagar

Du kan föra över max 45 dagar med föräldrapenning till en annan närstående (än sambo eller maka/make), exempelvis mor- och farför-

äldrar som kan ansöka om föräldrapenning. Ensamma vårdnadshavare kan föra över högst 90 dagar per barn.

8 Extra pengar

Har ditt företag kollektivavtal? Ansök om föräldrapenningtillägg (föräldralön) hos Afa

försäkring. Tillägget ger upp till tio procent av lönen och gäller till ditt barn fyllt 18 månader. Rätt till tillägg och antal ersättningsdagar beror på hur länge du arbetat på ett företag. Du kan ansöka retroaktivt inom 5,5 år. Läs mer på afa.se och avtalat.se. ●

Experten

Elias Persson är verksamhetsutvecklare på Försäkringskassan.

FOTO: FÖRSÄKRINGSKASSAN

Ditt viktigaste tips till blivande föräldrar?

– Att planera i tid, både på hemmaplan och tillsammans med arbetsgivaren.

En vanlig fråga ni får om föräldraförsäkring?

– Hur skyddar jag min sjukpenninggrundade inkomst (SGI), som olika ersättningar som föräldrapenning och vab grundar sig på?

– Efter barnets ettårsdag kan man till exempel ta ut fem dagar i veckan med föräldrapenning.

– Arbetar man deltid behöver man ta ut föräldrapenning som motsvarar den omfattning som man går ner i arbetstid. Jobbar du 100 procent och går ner till 80 procent är det 20 procent, det vill säga en dag i veckan.

Finns det något man kan missa?

– Att planera sina dagar i tid, sparar man dem för länge riskerar man att inte få använda dem.

– När barnet fyller fyra år får man bara ha kvar 96 dagar och föräldrapenning kan tas ut fram till att barnet fyller tolv år.

– Nytt är att man inte kan få föräldrapenning på arbetsfria dagar om man inte tar ut ersättning i anslutning till den arbetsfria dagen.

– Har du lediga helgdagar behöver du ta ut föräldrapenning på fredag eller måndag för att få ersättning för lördag och söndag.

Någon missuppfattning?

– Föräldrapenningen är inte alltid på cirka 80 procent av inkomsten, för att få det behöver man ta ut ersättning sju dagar i veckan och inte fem. Det finns också ett inkomsttak. ●

Regeringen föreslår höjda straff för färdskrivarfusk och fler möjligheter för poliser och bilinspektörer att upptäcka manipulation.

Hårdare tag mot färdskrivarfusk

Trafik. Regeringen föreslår skärpta regler mot färdskrivarfusk. Högre böter, lättare att visitera chaufförer och fler fängelsestraff är några av förslagen.

Text John Antonsson

För att stoppa fusket med färdskrivare har regeringen skickat ut flera lagförslag på remiss, så att organisationer som Transport och Transportföretagen får säga sitt.

FÖRSLAGEN HANDLAR BÅDE om hårdare straff och högre böter för den som fuskar, och om att ge poliser och bilinspektörer fler möjligheter vid misstanke om manipulation. En bilinspektör ska kunna söka igenom fordon och ta hand om föremål vid misstanke om manipulation. Vid tydlig misstanke får även polis möjlighet att kroppsvisitera föraren.

POLISER OCH BILINSPEKTÖRER ska också få utökade möjligheter att gå in på privata områden för att kontrollera och flytta fordon. Manipulation av färdskrivare ska kunna ge böter eller fängelse upp till ett år. Även tillverkning, försäljning och innehav av manipulationsutrustning blir straffbart.

SANKTIONSAVGIFTEN FÖR KÖRNING med falskt förarkort föreslås höjas till 20 000 kronor. – En välfungerande transportbransch med goda konkurrensvillkor är viktig för det svenska näringslivet. Manipulation av färdskrivare riskerar att snedvrider konkurrensen och kan även innebära en stor fara för trafiksäkerheten, säger infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD) i ett pressmeddelande. ●

Nytt om forskning

1 Dålig sömn gör att hjärnan ser äldre ut än den är, enligt Karolinska institutets studie av 27 500 personer i UK biobank. Varje sämre sömnpoäng motsvarade ett halvårs äldre hjärna. Forskarna kom fram till att inflammation delvis kan förklara sambandet mellan dålig sömn och åldrad hjärna.

2 En avhandling vid Lunds universitet visar att många gymnasieelever arbetar vid sidan av skolan trots låga löner och osäkra villkor. Erfarenhet värderas ofta högre än rättvisa villkor. Särskilt tjejer och ungdomar i utsatta områden jobbar mycket, ofta utan att klaga. Studien varnar för att unga ses som billig arbetskraft, vilket kan försämra villkoren långsiktigt inom serviceyrken.

– Det är vardagsmat för ungdomarna att inte få ut rätt lön, att utlovade arbetstimmar dras tillbaka med kort varsel, eller att de skickas hem tidigare utan ersättning, säger sociologen Anna Kallos vid Lunds universitet i ett pressmeddelande.

Solen ska ladda lastbilar

Åkeri. Med solpaneler på lastbilarnas tak är det tänkt att få ned bränsleförbrukningen. Just nu driver DHL freight ett pilotprojekt med tio bilar som utrustats med tunna solcellspaneler i ett nytt material. Elen från panelerna går direkt till motorns batteri och driver baklyfts- och kylanläggningen, vilket minskar belastningen på generatoren. Testet pågår under ett år och solpanelsbilarna kör i trafik från Luleå i norr till Helsingborg i söder. ●

Elbil på jobbet smittar

Forskning. Personer som kör elbilar på sin arbetsplats blir ofta intresserade av att köra på el privat, så kallad spillovereffekt. Det visar en avhandling från Umeå universitet av doktoranden Robin Herbert, som studerat vilka faktorer som påverkar intresset att köpa en elbil. Avhandlingen undersöker hur normer, marknadsföring och olika spillovereffekter avgör vad det är som får oss intresserade av att välja en bil som är mindre skadlig för miljön. ●

1,5

miljard kronor per år uppskattas skadorna efter stenskott kosta svenska bilägare och försäkringsbolag. Ungefär dubbelt så många stenskott rapporteras i Sverige jämfört med Norge. Källa: Riksförbundet M och tidningen Motor

På väg

Originalserie för Transportarbetaren av Mats Källblad

Höstens skräck: Färjor, blues och robotflickvänner

Halloween står för dörren. De senaste åren har streaming-tjänsterna pumpat ut blod och skräck i ett rasande tempo. Här är filmerna och serierna för dig som tycker att verklighetens jävlighet inte riktigt räcker.

Text **JOHN ANTONSSON**

FILMER

Final destination – Bloodlines

HBO Max / Digital hyrfilm på alla hyrtjänster

Rekommenderas inte för den som är nogig eller äckelmagad. I den här filmen staplas dödsfallen och iscensätts med en bisarr känsla för "humor".

Bloodlines är den senaste i filmserien som handlar om att fly döden och att förutspå den. Att se filmen är som att få inblick i hjärnan på ett stridbart skyddsombud eller en nitisk arbetsmiljöinspektör.

The monkey

HBO Max / Digital hyrfilm på alla hyrtjänster

Två bröder har en gammal leksaksapa. Varje gång den vrids, dör någon. Det är en heltokig idé som är hämtad från en novell i en av Stephen Kings tidigare böcker och tolkningen är gjord av regissören Osgood Perkins. Det är en hypnotisk resa att följa de två bröderna från barndomen fram till att de åter möter den mordiska apan.

The companion

HBO Max / Digital hyrfilm på alla hyrtjänster

Det är inte första gången vi som tittare tar del av en historia om en man och hans robotflickvän. Här utvecklar det sig och ställer frågor om vad vi kan göra mot en annan tänkande "varelse".

Filmen är inte ett mästerverk, men lyckas likväl göra det som skräck och science fiction bara kan göra: att genom det skruvade och överdrivna ställa intressanta frågor och samtidigt underhålla.

Longlegs

Prime / Digital hyrfilm på alla hyrtjänster

FBI-agenten Lee Harker (Maika Monroe) får i uppdrag att undersöka en serie makabra dödsfall och kommer snart allt närmre den mystiske seriemördaren Longlegs (Nicolas Cage) i denna mörka och klaustrofobiska thriller, som liksom *The monkey* är regisserad av Osgood Perkins.

Longlegs likhet med föregångarna *När lammen tystnar* och *Seven* ligger främst i att det är en jakt på seriemördare. Däremot har *Longlegs* också ett ockult anslag som föregångarna saknar.

Sinners

HBO Max / Digital hyrfilm på alla hyrtjänster

Tvillingarna Smoke och Stack har kommit hem till deltat efter en tid i Chicago och ska starta en **juke joint**.

De har en oförklarligt stor summa pengar och vill komma i gång så tidigt som möjligt. Jim Crow-södern har sedan länge problem med Ku Klux Klan, men det finns också ett annat mörker, som kommer efter solens nedgång.

Sinners följer till viss del ett mönster från andra filmer med nattens blodsugande varelser. Det som skiljer den åt från föregångarna är musiken. Rytmer och melodier driver filmen framåt, ibland gör den avsteg till rena musikalnummer som får en älskare av musikhistoria att dra på smilbanden.

Inte så konstigt. *Sinners* är ännu ett exempel på det lyckade samarbetet mellan regissören Ryan Coogler och den svenska filmmusikkompositören Ludwig Göransson.

JUKE JOINT

...är en folklig beteckning som ursprungligen avsåg en landsortskrog med musik (blues eller tidig jazz som ragtime) och dans som drevs av och för afroamerikaner i sydöstra USA.

Källa: Wikipedia

TV-SERIER

Alien: Earth

Disney+

Under 40 års tid har filmstudior försökt återuppväcka magin från *Alien* och *Aliens*. Ingen har lyckats. Jag har inte bilden av att *Alien: Earth*-skaparen Noah Hawley ens försöker. Och lika bra är det. Han använder sin egen ton för att göra något helt eget.

Hawley har tidigare regisserat och skrivit serien *Fargo*. Den som sett den serien vet att han har ett helt eget sätt att skapa världar som är underfundiga och trovärdiga. Genom skruvade karaktärer och stundtals gastkramande stämning lyckas han inte bara blåsa nytt liv i de gamla rymdmonstren. Han lyckas också återigen sätta luppen på mänskliga egenheter och kritisera samtidens megalomana girighet.

Färjan

SVT Play

Det var bara en tidsfråga innan Mats Strandbergs bok *Färjan* skulle tolkas i rörlig bild. Sedan tidigare har en film gjorts av *Konferensen* och innan dess gjordes (tyvärr bara en) filmatisering av *Cirkeln*-trilogin. En film baserad på *Hemmet* är också på väg.

Också här är det nattens bloddrickande varelser som skapar kaos i den här serien på en färja. Det är den ur-typiska finsk-svenska varianten med show, karaoke och rejält med fylla.

Tonen går snabbt mellan diskbänk och pastisch. Vid tidningens pressläggning fanns inte alla avsnitt att se. Om de överdrivet osympatiska karaktärerna rundas av kan det bli fin underhållning – annars inte. ●

Redo för skrämselhicka i tv-soffan? Transportarbetarens John Antonsson tipsar om filmer och tv-serier att titta på när mörkret lagt sig.

FOTO: SHUTTERSTOCK

© SHUTTERSTOCK

Torkel har som pensionär börjat köra turistbuss lite extra och undrar om han kan vara medlem i Transport. Börje vill veta om han fick rätt ersättning då han jobbade extra i midsomras. Det och fler frågor svarar Transports experter på.

Illustration MARTIN HEAP

Har jag fått rätt ersättning?

Jag jobbar som chaufför och har månadslön. Under juni jobbade jag extra på midsommarafton, alltså på röd dag. Jag hade min fridag under den dagen men tackade ja till ett extra pass utanför schema-lagda pass. När lönen kom fick jag timlön 100 procent, övertid 50 procent och ob helg + premie för midsommarafton. Borde jag

inte också få 100 procent till för röd dag?

Börje

Utifrån vad du skriver så ser det rätt ut. Har du månads-/veckolön och går ut och jobbar på en helgdag så säger kollektivavtalet att man utöver sin månadslön erhåller timlön samt övertidsersättning, helg-ob och premiekompensation för de arbetade timmarna.

Joakim Guttman, central ombudsman

Börje undrar om han fått rätt betalt för extrakörningen på midsommarafton.

Varför lönar sig inte erfarenhet mer i vårt avtal?

Min fråga handlar om branschvanetillägget i bevakningsavtalet. När det kom så var det 100 kronor per månad, innan skatt, det blir alltså runt 65 kronor i månaden efter skatt.

Jag har jobbat och varit bevakningsbranschen trogen i över 20 år. I vilken annan bransch har man endast 65 kronor mer än en nyanställd (och dessförinnan hade vi exakt samma lön) när man jobbat i över 20 år?

Inför avtalsförhandlingarna framhöll ni hur viktigt det var med erfarenhet, kunskap och vana i branschen – och att det skulle premieras mycket mer. Vad hände?

Amne

Branschvanetillägget höjdes med 100 kronor den 1 juni i år och ska sedan höjas med ytterligare 100 kronor den 1 juni 2026. Det blir 100 procent den första juni 2025 och 50 procent den första juni 2026.

Dessa höjningar motsvarar drygt 29 gånger märket på 3,4 procent år ett och knappt 17 gånger märket 3,0 procent år två.

Branschvanetillägget har alltså höjts mer än alla andra komponenter i avtalet.

Med det sagt tycker självklart även vi att det behöver höjas mer.

Magnus Thelander, central ombudsman

Vilken ersättning ska jag få när jag kör turistbuss?

Jag har varit medlem i Unionen fram till min pension för ett år sedan. Numera kör jag turistbuss som inhoppare på ett bussbolag.

Enligt dem följer de ert kollektivavtal men jag har svårt att få fram vad detta innebär i fråga om lön, ob, traktamenten och så vidare.

Vad ska jag ha för lön och ersättningar enligt turistbuss-branschen?

Jag undrar också om jag kan bli medlem hos er som pensionär med deltidsarbete? Vad kostar det mig i så fall?

Torkel

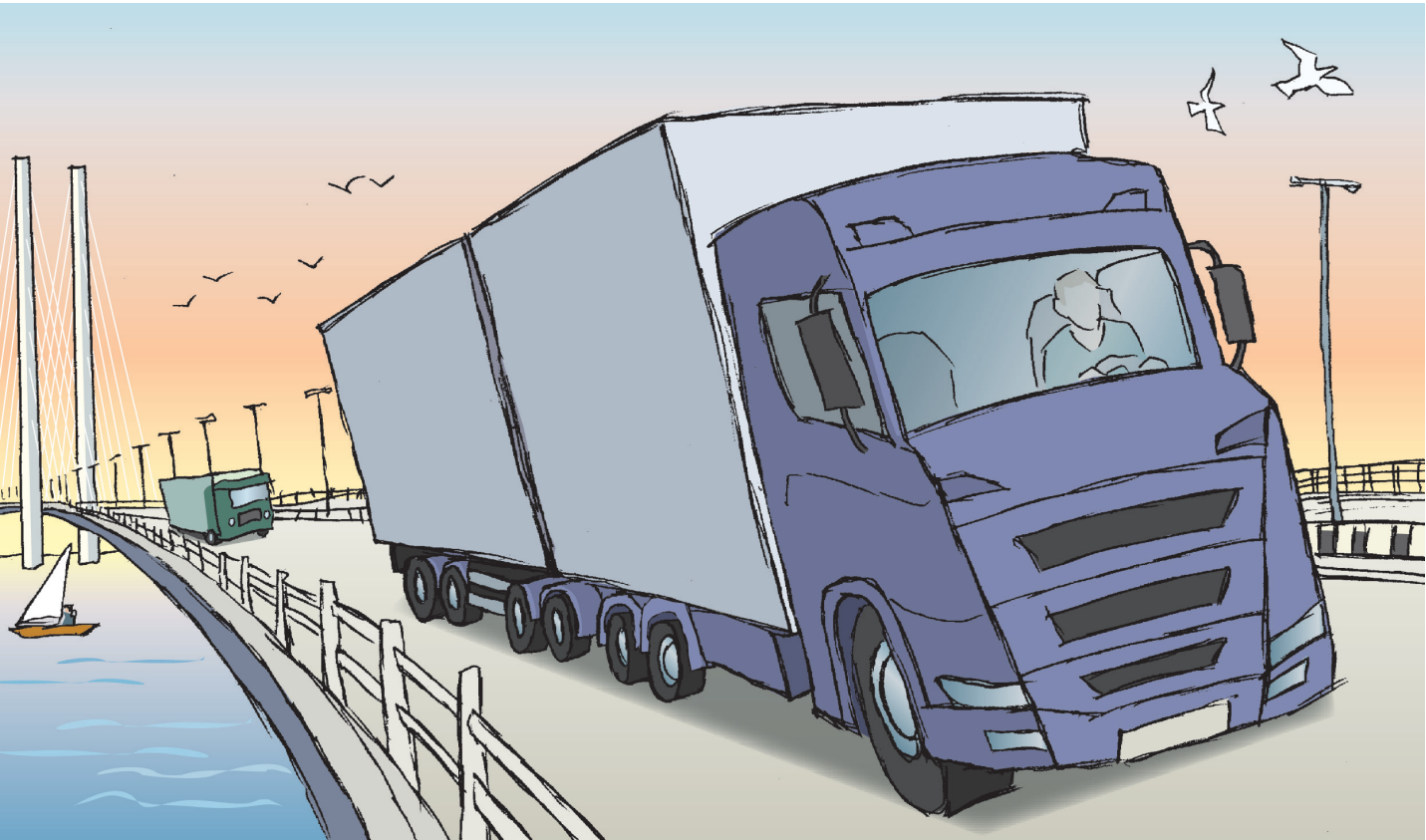
När man kör turistbuss går det under beställningstrafik och regleras i bussbranschavtalet för beställningstrafik.

Där är lönen från 29 013 kronor per månad. Enkel ob är 29,83 kronor i timmen. Kvalificerad ob är 46,85 kronor i timmen och storhelgs-ob är 88,40 kronor i timmen.

Det är svårt att här förklara kollektivavtalet. Enklast är om du kontaktar närmaste Transport-avdelning, där kan de hjälpa dig (skanna qr-koden i rutan på nästa sida för kontaktuppgifter).

Du är välkommen som medlem, medlemsavgiften baseras på den inkomst du har som bussförare. Vi har tolv olika avgiftsklasser.

Andreas Kindsjö, central ombudsman

Pontus undrar över arbetstider och vila under utlandstransporter.

Hur fungerar rast och vila vid utlandstransporter?

Jag undrar vad som räknas som arbetstid och fritid när man kör utlands-transport? Hur länge får jag köra innan jag måste vila och hur ser övriga regler ut?

Pontus

Arbetstid är den tid som du står till förfogande och utför arbete för arbetsgivarens räkning. Den sammanlagda arbetstiden får uppgå till högst 48 timmar per vecka under en beräkningsperiod om högst 17 veckor.

I lokal överenskommelse kan bestämmas att beräkningsperioden ska vara längre, dock högst 26 veckor.

Den sammanlagda arbetstiden får inte under någon vecka överstiga 60 timmar.

Dygns-/veckovila ska förläggas

gas utifrån bestämmelserna (EG) 561/2006 om kör- och vilotider.

Den dagliga körtiden får uppgå till 9 timmar, högst två gånger per vecka får den dagliga körtiden utökas till 10 timmar.

Vad du menar med övriga regler kan jag inte svara på. Där får du ta kontakt med din lokal-avdelning och utveckla frågeställningen.

Joakim Guttman, central ombudsman

Är aspirantutbildningen för mig?

Jag såg en annons om er aspirantutbildning för blivande ombudsmän. Det låter spännande. Jag är själv förtroendevald på min arbetsplats och kan absolut tänka mig att gå vidare till att jobba som ombudsman.

Men vad innebär det? Måste jag vara beredd att flytta då?

Jag har man och vi har två små barn hemma. Hund och katt. Inte jätteenkelt att bryta upp och flytta då. Fast man kanske inte är garanterad jobb efter utbildningen?

Miriam

Kul att du är intresserad av förbundets aspirantutbildning! Den ger dig grundläggande kunskaper i våra kollektivavtal, inom lagstiftningsområden som till exempel medbestämmandelagen (mbL), lagen om anställningsskydd (Las) och förhandlingsteknik.

Under praktiken kommer du att jobba med en mentor på någon av våra 25 avdelningar i Sverige. Så praktiken kan komma att vara på annan plats än bostadsorten.

Vi garanterar inte jobb direkt i anslutning till avslutad utbildning, men chansen till arbete ökar om man är beredd att flytta.

Peter Lövkvist, förbundskassör

Fråga Transports experter!

Är du medlem i Transport och har egna frågor om din anställning, jobbet eller studier? Ställ dina frågor till Transport på direkten som du når genom att ringa 010-480 30 00. Som medlem kan du logga in på transport.se och chatta med Transports experter. Du kan även kontakta din lokala Transport-avdelning. Skanna qr-koden för kontaktuppgifter.

Spelplanen har förändrats

Efter snart 20 år i Transports flygavtalsdelegation har Michael Stjärnfeldt sett hur förhandlingar och villkor förändrats. I dag är allt mer uppstyrt – på gott och ont.

Text och foto JOHN ANTONSSON

DEN SOM HANDLAR taxfree inför en flygresa från Sverige köper ofta något som Michael Stjärnfeldt eller hans kollegor packat. På Airshoppen travel retail, i den snart tre år gamla terminalen i Landskrona, lastas varor till flygplatser och flygbolag i hela landet. Michael är klubbordförande och huvudskyddsombud – och veteran i Transports avtalsdelegation för flygavtalet. Han har suttit med sedan 2005.

– Bäst gick det 2012. Då gjorde vi om och gick ner på två skift och att jobba 38 timmar i veckan. Jag har för mig att det gav 20 procent på tre år, om man räknar in det, säger han.

SEDAN DESS HAR spelplanen förändrats. Det mesta är mer styrt, från båda sidor. Michaels bild är att utrymmet för stora förändringar krympt.

– Det är mer strukturerat från vår del,

MICHAEL STJÄRNFELDT

Ålder: 55 år.

Yrke: Packar taxfreevaror på Airshoppen travel retail (Sunclass) i Landskrona.

Fackligt uppdrag: Klubbordförande och huvudskyddsombud för flygavdelningens klubb 26.

Fritid: Spelande lagkapten i Lunds akademiska golfklubbs herrar över 50. Bygger just nu trädgård på tomten utanför Lund – ett långsiktigt tioårsprojekt.

jämfört mot hur det var i början. Men jag tycker att vi kan jobba mer på att svetsa oss samman. Vi måste prata ihop oss ännu bättre eftersom det är så olika villkor på arbetsplatserna.

Löneutvecklingen har också svängt. Vid avtalsrörelsen 2023 fick de flesta på arbetsplatsen tydliga lyft, flera över märket. I år blev avstegen mindre.

– Men det är svårt för oss att få till stora

förändringar. Arbetsgivarna är samkörda och det är industrin som sätter märket för hur lönerna ska höjas i Sverige. Vi i Transport ser det som ett golv att utgå från. Men arbetsgivarna ser det som ett tak, och dessutom är det medlarnas uppgift att se till att vi håller märket. Så det är svårt att komma ifrån. Förra gången var vi bra på att få ut mer. Men den här gången var det mycket svårare.

Frågan om semesterväxling har återkommit i flera avtalsrörelser. Transport har krävt att få byta semestertillägget mot en extra vecka ledigt. Arbetsgivarna har sagt nej. Lokalt har Michael ändå lyckats:

– Jag är den enda på riksavtalet för civilflyg som lyckats driva igenom det lokalt i stället.

I PRAKTIKEN BETYDER det att den extra veckan ofta kan tas ut utanför sommarens fyra veckorsfönster. På Airshoppen jobbar de måndag till fredag året runt, även röda dagar. Timmarna blir komptid som kan tas ut som ledighet. Sammantaget beskriver Michael möjligheten till åtta veckors semester över ett år – med planering.

Utanför jobbet fyller Michael på med energi. Golf, whisky, trädgård – och resor.

– Vi får en jätterabatt genom jobbet. Så jag brukar försöka ta mig i väg en eller två veckor till Grekland eller Cypren på sommaren. Och gärna Thailand eller Bali på vinterhalvåret. Vi är ganska många som utnyttjar möjligheten att köpa resor genom jobbet. ●

"Det är svårt för oss att få till stora förändringar", säger Michael Stjärnfeldt som suttit med i Transports förhandlingsdelegation för flygavtalet sedan 2005.

1897

Kort om Transport

Transportarbetaren är Svenska Transportarbetareförbundets (Transports) medlems-tidning. Förbundet har omkring 54 880 medlemmar och är ett av 13 LO-förbund.

Om du vill komma i kontakt med Transport, ring 010-480 30 00. Växelns öppettider är måndag–fredag 8.00–16.40. Lunchstängt 11.30–12.30. Utom dag före helgdag, då den stänger klockan 12.00.

Transport har 25 avdelningar, spridda över landet. Avdelning 1 och 2 är rena stuveri-avdelningar som organiserar hamnarbetare. Avdelning 46 är på samma sätt en rikstäckande avdelning för personal inom flyget.

Kort om a-kassan

Transports arbetslöshetskassa har sina lokaler på samma adress som förbundskontoret i Stockholm.

A-kassan når du på telefon 0771-40 30 01, måndag–torsdag 13.00–15.00 och fredag 9.00–11.00.

Mer information om förbundet och a-kassan hittar du på transport.se och transportsakassa.se.

Material till nästa nummer lämnas senast den 3 november till christina.ahlund@transportarbetaren.se.

AVDELNING 2 HAMN SYD- OCH VÄSTSVERIGE

Pensionärer, se hit! Hej, vi är några seniorer som har startat en pensionärsförening i hamnarbetarnas avdelning 2, sektion 1. Och vi hoppas att det är fler som vill vara med.

Vår målsättning är att träffas för lunch och intressanta föreläsningar vid några tillfällen varje år.

Välkomna att kontakta oss på e-post trpgbgavd2seniorer@gmail.com.

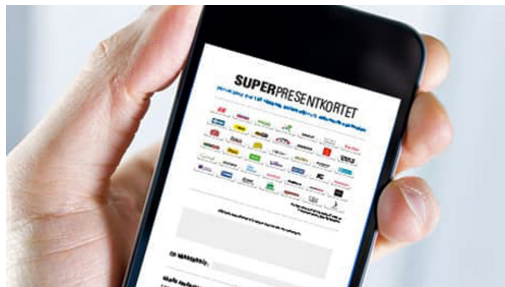
AVDELNING 3 GÖTEBORG

Sektionerna håller medlemsmöten under november. På dagordningen står bland annat nominering till uppdrag i sektionen. Samtliga sektioner håller sina möten på avdelningsexpeditionen, Fjärde Långgatan 48, på åttonde våningen.

En halvtimme innan mötena startar serveras det fika. Se nedan för respektive sektions mötestider:

- Buss- och taxisektionen: 15 november, 11.00.
- Miljösektionen: 12 november, 17.30.
- Terminalsektionen: 18 november, 17.30.
- Åkerisektionen: 29 november, 18.00.
- Bevakningssektionen: 18 november, 18.00. Afa kommer på besök och informerar om sina försäkringar kl 19.00.
- Petroleumsektionen: 13 november, 17.30.
- Tidningsbudssektionen: 17 december, 18.00.

Representantskapsmöte Härmed kallas represen-

Värva en arbetskamrat – få 200 kronor i presentkort!

Om du värvar en arbetskamrat får du ett Superpresentkort värt 200 kronor! Allt din kollega behöver göra är att ange ditt namn och personnummer i sin medlemsansökan. Har du flera kollegor som vill gå med? Du får ett presentkort för varje medlem du värvar!

Presentkortet skickas ut då den nya medlemmens första betalning är registrerad.

TRANSPORT-ARBETAREFÖRBUNDET

tantskapets ledamöter till sammanträde.

- Tid: Kl 18.00 den 8 december.
- Plats: Quality Hotel 11, Maskingatan 11, Göteborg.

Vi börjar 17.30 med kaffe och smörgås. Sammanträdet startar 18.00 och beräknas pågå till 19.30. På dagordningen står bland annat val till föreningar och företag.

Om du som ordinarie ledamot inte kan delta är det viktigt att du anmäler förhinder till din sektionsordförande.

Varmt välkomna!

Pensionärssektionen träffas första tisdagen i varje månad kl 11.00 på avdelningens kontor (Fjärde Långgatan 48, våning 8) för att fika och tjöta tillsammans.

Datum för höstens träffar:
► 4 november.
► 2 december.

Välkomna!

och anmälningar, ring Joakim Carlsson på 010-480 31 38 eller skicka mejl till joakim.carlsson@transport.se.

AVDELNING 9 ÖREBRO

Facklig utbildning! Passa på att gå Transports fackliga grundkurs Startpunkten.

Här är alla kurstillfällen höst 2025/vår 2026:
► Onsdag 29 oktober
► Lördag 22 november
► Onsdag 4 mars
► Lördag 14 mars
► Lördag 18 april
► Onsdag 6 maj

Du kommer att få:

- En grundläggande förståelse för vad medlemskapet i fackföreningen ger.
- Ökad förståelse för den svenska modellen och kollektivavtalets betydelse på arbetsmarknaden.
- Kunskap om dina rättigheter och skyldighet som enskild medlem.
- Ökad förståelse för de fackliga principerna och hur vi upprätthåller våra fackliga idéer.
- En chans att lära känna några av dina fackliga lokala företrädare.

Skicka intresseanmälan till studier.9@transport.se.

För dig som har transportavtalet som kollektivavtal kommer det att finnas en komboutbildning med både Start- och Avtalspunkten, men dessa gäller bara åkeri/miljö och terminal/lager.

Kurstillfällen kombo höst 2025/vår 2026:
► Lördag 22 november.
► Lördag 31 januari.
► Lördag 7 mars.

Vi skulle uppskatta väldigt mycket om du som medlem går in på transport.se och loggar in på Mina sidor för att uppdatera dina personuppgifter och din mejladress.

Kallelse till representant-

skapet den 6 december. På dagordningen står bland annat budget och verksamhetsplanering för 2026.

Mer information kommer till de valda ledamöterna

Transports S-förening kallar till nomineringsmöte den 29 november kl 10.00 på avdelning 9 i Örebro.

Nytt är att om du är medlem i Socialdemokraterna i Örebro län kan du även bli medlem i vår förening.

Anmäl dig till avdelning 9 på 010-480 30 09 då vi kommer att bjuda på julsmörgås. Väl mött, hälsar styrelsen!

Pensionärssektionen håller möte den 1 december kl 10.00 på avdelning 9, Elementvägen 5 i Örebro.

Vi kommer att få besök av vår förbundsordförande Tommy Wreeth under någon timme.

Har ni frågor ni vill ta upp? Skicka dessa i förväg till avdelning 9 via e-post transport.9@transport.se.

Efter mötet bjuder vi på lunch på Falcken. Anmälan görs till avdelning 9 på tel 010-480 30 09. Välkomna, hälsar styrelsen.

Snart pensionär? Avsluta inte medlemskapet när ni går i pension.

För mindre än 150 kronor i månaden har ni kvar fullvärde på hemförsäkringen. Om två i familjen är medlemmar i ett LO-förbund får ni även allrisk på köpet.

Många förmåner försvinner om ni avslutar medlemskapet. Ni är alltid välkomna till vår pensionärsverksamhet i avdelning 9.

AVDELNING 11 NORD-UPPLAND/GÄSTRIKLAND

Dags att utbilda sig! Vill du veta mer om facket och ditt kollektivavtal? Varför man är medlem och vad det innebär?

Då ska du gå en Start- och avtalspunkt för att få mer insikt i vad facket gör och en överblick över ditt kollektivavtal på arbetsplatsen.

Du får även ett skattefritt stipendium på 804 kronor.

Nu finns det utbildningstillfällen inbokade hela året ut! Skanna qr-koden för mer info och anmälan.

Vi efterlyser dig som saknar Transportombud eller skyddsombud på jobbet. Har du frågor eller funderingar över vad det innebär? Tveka inte att höra av dig till oss på e-post transport.11@transport.se så berättar vi mer.

Arbetsplatsbesök Vill du att vi kommer på besök? Hör av dig till vår ordförande på sanna.eklund@transport.se.

Är det något du funderar på i övrigt? Tveka inte att höra av dig till oss! Mejla transport.11@transport.se eller ring 010-480 30 11. Skanna qr-koden för övriga kontaktuppgifter.

AVDELNING 12 MALMÖ

Sektion 70/80 (olja, bensin, gummi, tidningsbud samt reklambud) kallar till medlemsmöte den 10 november kl 17.30 i avdelningens lokaler på Kosterögatan 5 i Malmö. Styrelsen träffas en halvtimme tidigare.

På våra möten tar vi upp viktiga frågor som ni medlemmar vill att vi ska arbeta med. Men just nu fokuserar vi på uppsökande verksamhet och medlemsvärvning. Så om du känner att det är viktigt att vi besöker din arbetsplats och träffar dig och dina kollegor har du möjlighet att presentera ditt förslag på våra möten.

Sektionens ordförande Jonatan Nordkvist hoppas att alla som kan komma på mötet gör det. Och för att vi ska kunna köpa rätt mängd mat

är det bra om man informerar om att man kommer. Jonatan nås på nafswe@hotmail.com eller tel 0738-16 75 16.

Sektion 90 (bevakningssektionen) kallar till medlemsmöte den 11 november kl 18.00–20.00.

Mötet hålls i avdelningens lokaler, Kosterögatan 5 i Malmö, eller digitalt via Teams (skanna qr-koden för att ansluta till Teamsmötet).

Deltar du fysiskt bjuder vi på lättare fika. Sektionsordförande Jens Erlandsson hälsar alla välkomna!

Utbildning Vill du lära dig mer om Transport och det fackliga medlemskapet? Gå Startpunkten! Nästa kurstillfälle är den 22 november.

Vi bjuder på pizza så du inte sitter hungrig. Skanna qr-koden och anmäl dig via länken.

AVDELNING 14 HELSINGBORG

Välkommen till nomineringsmöte i din sektion:

- Sektion 4: Lördag den 22 november kl 10 på avdelningens expedition, Florettgatan 12 i Helsingborg.
- Sektion 5: Onsdag den 12 november kl 18 på avdelningens expedition, Florettgatan 12 i Helsingborg.
- Sektion 7: Lördag den 22 november kl 10 i ABF-lokalen, Järnvägsgatan 34 i Klippan.

Representantskapet sammanträder lördagen den 15 november. Kallelse kommer att skickas till ledamöterna två veckor innan mötet.

Studier Anmäl dig gärna till vår grundutbildning Startpunkten på tel 010-480 30 14 eller mejla studier.14@transport.se.

Utbildningen kommer att

äga rum på vår avdelnings-expedition, Florettgatan 12 i Helsingborg, följande datum:

- Lördag den 8 november kl 10.00.
- Måndag den 17 november kl 17.30.

AVDELNING 16 GOTLAND

Årets budgetmöte är bestämt till onsdag den 3 december, med start kl 18.00. Jultallrik är tanken.

Några viktiga delar av dagordningen är:

- Beslut om avdelningens budget 2026.
- Beslut om avdelningsavgift för 2026.
- Eventuella fyllnadsval till styrelsen.

Gäst till mötet är ännu inte fastställd. Anmäl dig senast torsdag den 27 november.

Varmt välkomna till årets sista medlemsmöte!

Kontakt med avdelningen
► Tel: 010-480 30 16

► Mejl: transport.16@transport.se, patrik.gardelin@transport.se eller linn.lingvall.eklund@transport.se.

AVDELNING 18 HÄLSINGLAND

Är du nyfiken och intresserad av att lära dig mer om Transport? Kontakta vår ordförande/studieorganisatör för att boka in en Startpunkt:

► Mikael Humlin: 010-480 33 42 eller mikael.humlin@transport.se.

Har du frågor om ditt kollektivavtal? Kontakta någon av våra ombudsmän:

- Christina Mattisson: 010-480 33 40 eller christina.mattisson@transport.se.
- Magnus Dawest: 010-480 32 46 eller magnus.dawest@transport.se.

Undrar du över arbetsmiljö

eller försäkringar? Kontakta vårt regionala skyddsombud:

► Johnny Wiklund: 010-480 33 41 eller johnny.wiklund@transport.se.

Är du ung (under 30) och har funderingar på det här med "facket"? Mejla vår ungdomsansvariga:

► Jonna Grip: ung.18@transport.se.

50-ÅRIGT MEDLEMSKAP

Tre glada jubilarer som varit medlemmar i Transport i 50 år.

Från vänster: Lars Norlander (före detta ombudsman i avdelning 18, sedermera centralombudsman), Tage Skalberg, Ljusdal, och Harry Iggeström, Färila. God mat avnjöts på hembygdsgården i Ljusdal. Gamla minnen avhandlades.

Håll koll på vår hemsida och kalendern så ser du vad som händer i avdelningen.

- Hemsida
- Facebook

Har du för avsikt att besöka avdelningskontoret? Ring 010-480 30 18 och kolla att det finns någon på plats.

AVDELNING 19 NORRA MÄLARDALEN

Kamrater.

När ni läser detta är oktober nästan över och avdelningen arbetar med att planera verksamheten och lägga budget för 2026.

Inom kort kommer våra sektioner bjuda in till medlems- och nomineringsmöte, så håll koll på inkorgen och vår sida på Facebook. Är du intresserad av uppdrag på sektions- eller avdelningsnivå så är du välkommen att höra av dig till avdelningens ordförande – och givetvis delta på sektionsmötet där vi ska nominera till olika uppdrag.

Studier För alla som är nyfiken på vad facket är så har vi vår utbildning, där vi under en hel dag får en introduktion i både organisation och avtal. Ett enkelt sätt att lära sig mer om facket och hur ett kollektivavtal fungerar.

Om du är intresserad, hör av dig till vår ordförande andreas.kedborn@transport.se för mer information.

Arbetsmiljö Saknar din arbetsplats ett skyddsombud eller Transportombud? Är du nyfiken och vill ha tips och råd? Ring till avdelningen på 010-480 30 19 eller mejla till transport.19@transport.se så berättar vi mer!

Hej alla pensionärer! Hoppas att sommaren har varit bra, och att hösten blir likadan. Årets julbord blir den 10 december. Inbjudan kommer i november, hälsar styrelsen.

AVDELNING 20
NORRA SMÅLAND

Glöm inte att uppdatera dina uppgifter på Mina sidor på transport.se. Det är viktigt att dina uppgifter är uppdaterade om det är så att vi behöver nå dig angående saker som händer på din arbetsplats.

Brädspelsdag Den 6 december kl 10.00 anordnar avdelningen en ny speldag med brädspel för medlemmar.

De som vill kan ta med sig spel man vill spela och sedan har vi med de spel vi har hemma. Vi kommer att bjuda på fika och något att äta under dagen.

Anmäl dig via qr-koden så vi vet hur många vi blir.

AVDELNING 25
HALMSTAD

Hej kamrater!

Sektionsmöten – kom och gör din röst hörd! Vill du vara med och utveckla vår verksamhet? Då är sektionsmötet din chans. Här kan du ställa frågor, lyfta förslag och träffa andra medlemmar.

Datum för höstens möten:
► Varberg: 12 november.
► Falkenberg: 17 november.
► Gislaved: 18 november.
► Ljungby: 20 november.
► Halmstad: 26 november.

Tid och plats hittar du på vår hemsida (skanna qr-koden) och i mejlen!

Representantskapsmöte
Torsdag den 4 december.
Tid och plats framgår av kallelsen.

Vi behöver fler som vill engagera sig fackligt – kanske är det din tur nu?

Vill du påverka och göra skillnad på din arbetsplats? Just nu söker vi dig som vill ta på dig ett uppdrag som:

- Transportombud.
- Skyddsombud.

...eller något annat fackligt uppdrag. Ditt engagemang betyder mycket, och du står aldrig ensam. Vi erbjuder utbildning och stöd hela vägen.

Har du fått löneökning?
Kollektivavtalet ger dig bättre villkor! Läs mer om ditt avtal på Mina sidor på transport.se.

Har du fått sms eller mejl från Transport på sistone, eller inte? Har vi rätt kontakt- och anställningsuppgifter för dig? Gå in på Mina sidor på transport.se och uppdatera.

Ta hand om varandra och njut av höstens mysiga stunder.

*Solidariska hälsningar,
avdelningsstyrelsen*

AVDELNING 26
NORRBOTTEN

Medlemsmöten i sektionerna vecka 48:

Måndag den 24 november
► Luleå, Avdelningsexpeditionen, Kyrkogatan 2 i Luleå.
► Gällivare, ABF-LO Hantverkargatan 26 i Gällivare.

Tisdag den 25 november
► Älvsbyn, Storgatan 25 i Älvsbyn.
► Kiruna, IF Metall Malmfält, Björkplan 6G i Kiruna. (Observera! Ny lokal.)

Onsdag den 26 november
► Piteå, ABF Piteå, Kyrkbrogatan 10C i Piteå.
► Pajala, Folkets hus, Fridhemsvägen 1A i Pajala.

Torsdag den 27 november
► Överkalix, Folkets hus, Bulandsgatan 2 i Överkalix.
► Haparanda, ABF, Gallerian, Storgatan 82 i Haparanda.

Utdrag ur dagordningen:
► Sektionernas verksamhet.
► Nominering av uppdrag i sektionerna.

Alla möten börjar kl 18.00 utom det i Piteå som börjar kl 19.00. Vi bjuder på fika.

AVDELNING 51
SYDÖSTRA SVERIGE

Nyheter på avdelningen!
Vi hälsar Madlén Tillman välkommen som administratör på vår avdelning. Samtidigt gratulerar vi Cecilia Gunnvall till den nya tjänsten som ombudsman på avdelningen.

Anmäl dig till kommande medlemsmöte där du får information om vad som är aktuellt på ditt avtal. Som medlem har du möjlighet att komma med idéer på aktiviteter, samtidigt som du får veta mer om vilka möjligheter vi har genom medlemskapet. Inbjudan kommer till registrerad mejladress.

Planerade medlemsmöten:
► Sektion 1 nordöstra Skåne: Den 18 november kl 17.30 på lokalkontoret i Kristianstad.

Läs din medlems-tidning på nätet!

transportarbetaren.se

► Sektion 2 Blekinge: Den 23 november kl 10.00 i ABF:s lokal i Karlshamn.

► Sektion 3 Kronoberg: Den 23 november kl 14.00 i ABF:s lokal på Arabygatan 80 i Växjö.

► Sektion 4 Kalmar: Den 16 november kl 14.00 på ABF i Oskarshamn.

Anmäl dig till mötena på transport.51@transport.se eller 010-480 30 51. Mer info finns på vår hemsida.

Kontakta gärna avdelningen om du har frågor som berör din arbetsplats, medlemskapet – eller några andra funderingar.

Startpunkten: En facklig grundutbildning där du lär dig mer om varför facken skapades och vilka rättigheter och skyldigheter du har som medlem. Skanna qr-koden för mer info och för att anmäla dig.

Avtalspunkten: En utbildning där vi pratar om vad det står i kollektivavtalet.

Tillsammans med ombudsman går vi igenom avtalet. Planering sker löpande, så vill du veta mer kontakta avdelningen. Skanna qr-koden för att anmäla dig.

Uppdatera. Det är viktigt att du som medlem har korrekta anställningsuppgifter och kontaktuppgifter registrerade på din medlemsida ifall vi skulle behöva få kontakt med dig om det händer något på din arbetsplats.

Vi behöver mobilnummer och mejladress till alla våra medlemmar för vi kommunicerar i första hand via mejl.

Gå in på Mina sidor på transport.se och kontrollera att dina uppgifter stämmer. På hemsidan hittar du också uppdaterad information om ditt avtal.

Är du pensionär och har ett intresse av att träffa gamla transportare? Då är du välkommen att kontakta någon av oss:

► Kenneth Ingemansson, Karlskrona, tel 070-302 56 61.
► Gustav Holmberg, Sölvesborg, tel 070-245 62 58.

Du når avdelningen på tel 010-480 30 51 eller e-post transport.51@transport.se.

► Hemsida ► Facebook

AVDELNING 55
BOHUSLÄN/DALSLAND

Medlemsmöten: Den 6 november kl 18.30 och den 11 december kl 18.30.

Båda mötena hålls på Kurödsvägen 9 i Uddevalla, eller digitalt. Kontakta daniel.hilmer@transport.se för möteslänk.

Representantskapet har vintermöte den 6 december. Kallelse kommer via mejl.

Har du bytt mobilnummer, e-postadress eller arbetsgivare? Gå in på Mina sidor och uppdatera dina uppgifter.

Är det något annat du funderar på vad gäller jobbet? Slå oss en signal på 010-480 30 55 eller skicka ett mejl till transport.55@transport.se.

AVDELNING 88 DALARNA

Tiktok Vi på avdelningen har nu lanserat vår egen Tiktokkanal! Följ oss gärna: Transport Avd 88 Dalarna. Vi finns även på Facebook (TransportAVD88Dalarna) och Instagram (Transport-AVD88Dalarna).

Vi söker fler förtroendevalda ute på arbetsplatserna. Både skyddsombud och Transportombud. Vi ser gärna minst ett av varje på varenda arbetsplats! Kontakta avdelningsordförande Linus på linus.gustavsson@transport.se för mer information.

Är du under 30 år? Vi vill utveckla vår ungdomsverksamhet! Vad vill du göra? Kontakta oss via sociala medier, ung.88@transport.se, eller genom att ringa avdelningen 010-480 30 88. Ingen idé är för stor eller för liten. Vi tar gärna emot tips!

Speldagarna äger rum i Borlänge på avdelningen

söndagarna 26 oktober och 14 december.

Studier Vi kör Startpunkten på avdelningen den 16 november. Startpunkten är en utbildning som tar upp förbundets historia och vad en fackförening är för något, men även arbetsmiljö och organisering. Vi kan varmt rekommendera den för alla medlemmar. Se vår hemsida för mer information (skanna qr-koden).

Vi kommer även köra några utbildningar i kollektivavtalet, så kallade Avtalspunkter. Är du intresserad? Kontakta vår studieorganisatör på linus.gustavsson@transport.se för datum.

Kontakta oss via mejl på transport.88@transport.se eller ring direkt till avdelningen på tel 010-480 30 88.

HYR VÅR LÄGENHET

Vill du komma undan en stund? Boka vår lägenhet i Lindvallen! För att boka: Ring avdelningen på tel 010-480 30 88

Lägenheten har sex bäddar och är fullt utrustad. Det finns en transporttunnel 200 meter från lägenheten som tar dig till liften vid Söderåstorget. Skanna qr-koden för mer information. Där finns bilder och en beskrivning av lägenheten.

Kollar du på våra sociala medier kan du se en film från lägenheten och området runt omkring.

I norra Dalarna finns bland annat skidbackar, skoterleder, bra fiskevatten, fjällvandring och en fantastisk natur för vila och rekreation.

Tommy Wreeth

Arbetsgivare, bered er på en match

Avtalsrörelsen är i princip klar för denna gång. Avtal har tecknats för alla Transports yrkesgrupper. Vissa har löst sig lättare än andra och på en del avtalsområden har vi tvingats varsla om konflikt för att nå fram.

Vi har dock inte behövt gå ut i full konflikt på något område denna avtalsrörelse. Om detta är bra eller dåligt kan jag fundera på ibland.

Oavsett kan vi bara konstatera att stridsviljan för bättre villkor är hög inom vårt förbund, och beredskapen att ta till åtgärder för att nå dem är mycket god.

Ibland kan jag uppleva att anställda på vissa företag mer för sakens skull vill ge sin egen arbetsgivare en smäll på fingrarna, i stället för sakfrågor i stort. Det visar att lokala förhandlingar och uppgörelser också är betydelsefulla och viktiga.

OAVSETT VAD SÅ är jag väldigt stolt och glad över att Transports medlemmar är beredda att fajtas om det behövs, och det faktum att vi är beredda att hjälpa varandra inom våra olika yrkesgrupper när det behövs.

Inom förbundet har vi verkligen lyckats sätta principerna om att ”alla ska med” och ”inget är klart innan allt är klart”. Detta ger mitt och delegationernas arbete i förhandlingarna så mycket mer styrka och respekt från arbetsgiversidan. Arbetsgivarna vet helt enkelt att man ”inte muckar med Transport”.

NU ÄR DET dags att fokusera på nästa stora fråga. Det handlar om en arbetstidsförkortning för alla arbetare i Sverige. Förhandlingarna leds av LO och nu måste vi hitta en vettig lösning – för alla.

Arbetsgivare, bered er på en match. Transport är som vanligt berett och detta är inget hot, utan ett löfte med kraft bakom orden. ●

Tommy Wreeth är Transports förbundsordförande.

Vem **betalar** för den **fria frakten**?

"Fri frakt" finns inte – någon får alltid betala.
Ofta handlar det om **usla löner** för den som packar och
levererar ditt paket. Samtidigt **belastas miljön** ännu mer.
Nästa gång du handlar på nätet, tänk på att det finns
schysstare alternativ.

Transport visar hur – scanna QR-koden och läs mer.

**SCANNA FÖR
MER INFORMATION**

1897

